49ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1231 — Կ. ՊՈԼԻՍ — ՈՒՐԲԱԹ 1/14 ՅՈՒԼԻՍ 1905 — ԺԷ ՏԱՐԻ ԱՋԱՐԿԼ, ԲԿԸԼ, 1323 — 1 ԹԷՐՄԻՋ 1321

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիա Սալի Ճառաւէրի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
اومنیه یومی وسیاسی غزتدر
صاحب امتیازی : اوهانیس قریب
اداره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده یوکسک ۳۸

ԳԻՆԱՆՇԱՆՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Տ. Բարգէն վարդապետ Կ. Պոլսէն դուրս ելիր վայր մը ընտրեց քննադատութեանց պատասխանելու համար։ Արմաշի վերջին չորս վարդապետներու ձեռնադրութիւնը շատ յարմար առիթ մը համարեցաւ եկեղեցիին բեմին վրայէն զրուցելու ինչ որ կը զրուցէր ու չէր յաջողիր լապտրութեան բեմին վրայ։ Իր պատանեկութեան միամիտ հաւատքին հանդիսաբանը եղող Զարխանի տաճարը ընտրեց իր և իրեն ընթացակից մէկ քանի վարդապետներու բողոքը շաւեցնելու համար մեր երեսին։ Լրագիրներուն մէջ Բարգէն վարդապետ այն բողոքախառն քարոզին ամփոփոյթը կը բաւէր ինծի՝ մտովի վերաշինելու համար իր ամբողջ քարոզին դասաւորումը։ Կ'երևի թէ լաւագոյն ներշնչումներ ունեցեր է քրիստոնէական ջատագովի մը դերակատարը ըլլալու, և նոր վարդապետներուն առաջին քայլերուն առիթ դրեր է իրենց դէմ հաւանաբար գրուելիք ու խօսուելիք յարձակումներու տարափ մը, այժմէն պատպանդելով զանոնք որ կարեւորութիւն չեան, ինչպէս ինք, արժանապատիւ վարդապետը, չի տար և պիտի չտայ։

Աշխարհական տարրին դէմ արձակուած այդ բողոքը՝ իբր թէ մենք կը ձաղկենք վարդապետը՝ լոկ ձաղկած ըլլալու մարմաջով, և լաւագոյնին ընտրութիւնը չենք կարող ընել, մինչեւ դարեան քրիստոնէութեան ջատագովութիւն մը է, որ անիրական փաստերով ու ճամարտակութեան օդալուինչ պարբերութիւններով անուսումն ու պարզամիտ ամբոխին ահաւորութիւն կ'ազդէր, կամ անիծակուռ յայտարարութիւններով դժոխքին դուռները լայնատեղակ կը պատասէ՝ եօթնգլխեան վիշապ-օձերու քաջքնելի եղջիւրներով սարսափ դրոշմելու համար պզտիկ հոգիներու վրայ։

Կը վերցնենք Բարգէն Հայր սուրբին թաթպանը, և կը յարենք թէ աշխարհականներս իրեն չափ մենք ալ կը հասկանանք քրիստոնէական եկեղեցիին պահանջումները, և գրէթէ իրմէն ալ աւելի, որովհետեւ ճիշտ այդ պահանջումներուն ոգիին դրդեալ մեր վարդապետներուն վրայ կ'ուզենք նշմարել գոնէ աղօտ նշոյլը աւետարանական անկեղծութեան, համեստութեան և անշահասիրութեան։ Մեր քննադատութեանց հալոցին մէջ անշահ դիրտ մը կը ձգեն կորգ մը վարդապետներ, կ'ընդվզինք իրենց կոչումին անհամապատասխան արարքին առջեւ, և կ'ըսենք, կը խրատենք ուղղութեան բերելու համար։ Ամենք այդպիսի արարքներ հրապարակագոյժ ընելու միջոցը հոգեչահ չենք նկատեր։ Այսպիսի կը հիմնուին անչուշտ իրենց ամուր հաւատքին անդիմադրելիութեան վրայ, և որովհետեւ իրենք չեն դայթակղիր, կը խորհին թէ ամէն հաւատացեալ իրենց պէս է։ Ձեռ խորհիր որ ռամիկը՝ ի տես այդպիսի արարքներուն է որ կը դայթակղի իր դաւանութեան և սրբակրօն հաւատալեաց վրայ, և քննադատութիւնը՝ բաւական է որ հիմնաւոր իրողութեանց վրայ հաստատուած ըլլայ՝ աւեր չի գործեր։ Եւ այդ իրաւունքը ունի բացարձակապէս օրապրութիւնը՝ հետապնդելով իր եկեղեցականներուն արարքը, գովելու արժանաւորները և ձաղկելու անարժանները։ Բարգէն վարդապետ ժամանակէ մը ի վեր կը սաւառնի երկու եզրերուն վրայ, և տակաւին հիմնական որոշում մը տուած չէ միանգամ ընդ միշտ իր բոյնը վեսաղելու մէկ կամ միւս եզրին վրայ։

Ինչ կ'ըսէ Բարգէն վարդապետ իր ծանօթ քարոզին մէջ.—Աբեւելեմի թղթակցին խօսքերուն նայելով, ըսեր է թէ «շատ բաներ պիտի ըսեն — ինչպէս կ'ըսեն մեզի — ձեր ուխտին դէմ, ձեր ապարէզը պիտի դժուարացնեն,» եւն. եւն.։ Բայց համբերութիւն, Տէ՛ր վարդապետ, ուխտին դէմ չե՛նք խօսիր երբեք, ուխտաւանութեան դէմ կը խօսինք, անհամեստ ու ամբարտաւան կացուցիչին դէմ կը խօսինք, իրենց անձով չհայլուող վարդապետներուն դէմ կը խօսինք, և ապահովաբար նորընծայ չորսը, որոնց ուղղեցիք ձեր փիլիպպեանը, պիտի փութան օգտուիլ մեր ըսածներէն, և հին ու նոր Արմաշականներուն արժանաւոր մասին պիտի հեռեւին, լռիկ մնիլով իրենց հոգեւոր գործերով զբաղելու նուիրական պարտականութեան տալով իրենք զիրենք անիրատապէր, համեստապայլ ձգտումներով, սարկաւագի խոնարհամտութիւնը շարունակելով վարդապետի վեղարին և եպիսկոպոսի ծաղկեայ փիլոնին տակ։ Մենք ըմբռնած ենք մեր եկեղեցիին ճշմարիտ ոգին, մենք կոչում կ'ընենք այդ եկեղեցիին ծառայող պաշտօնէից, կորովարիր ակնարկներ արձակելով անոնց արարքին վրայ։ Եկեղեցին եկեղեցականին սեփականութիւնը չէ, ինչպէս և Աւետարանը երկաթեայ փականքի ներքեւ առնելու սովորութիւնը մերինը չէ։ Եւ դուք իրաւունք չունիք չանթեր արձակելու անոնց դէմ, որոնք օրինաւոր քննադատութեամբ ի վեր կը հանեն զայն զոր պէտք էր ընէիք և զայն զոր պէտք չէր ընէիք։ Հաւասար իրաւունք ունիք և դուք մեր սխալները ճշդելու և արդարացնելու ձեր արարքը, որովհետեւ քրիստոնէական անպատասխանատու բեմին վրայ ձեր չանթերը կը մարին գմբէթին ներքեւ վաղանցիկ փայլ մը արձակելով։ Աւետեաց թղթակիցը, որ կը թուի թէ կրօնական մը չէ, ա՛ն իսկ գոհ չէ մնացեր ձեր յայտարարութիւններէն, որոնց տեղեկագրութեան մէջ իսկ քննադատեր է կարգ մը վարդապետներու արարքը։ Բացայայտ ճշմարտութիւն մըն է թէ լրագրութիւնը ձեղի և ձեղի պէս կարգ մը վարդապետներու համար վեմ զլորման եղաւ. գրելու մարմաջը և նորացուցիչ երեւելու անհարկի փութկոտութիւնը մղեցին ձեզ փայլուն բառեր չպարել լրագրի հիւրընկալ էջերուն վրայ։ Առաջնորդական հոգեւոր բազմապանծ պաշտօնները իսկ չգոհացուցին ձեզ և բաւական դործ չհայթայթեց, եկեղեցականի պատկանաւոր զբաղումները երեսի վրայ թողլով կամ անպատուական համարելով զանոնք, և ձեր հոգեւոր հօտին հետ բարոյական կապակցութեան մէջ չմնալով ձեր պաշտաման շուքը, յօդուածներու մէջ պրպտելիք ձեր շուքը, հանդիսա չկեցած ձեր հոգեւոր գործին մէջ, և գոհ չթողուցիք եկեղեցին. այո՛, գոհ չթողուցիք, եթէ մինչեւ իսկ եպիսկոպոսի վկայական ալ առնէք։ Այսպէս եղաւ նաեւ Կորիւն վարդապետ իր մասնագիտութեամբ, այսպէս եղաւ նաեւ Մուշեղ վարդապետ իր պատկերազարդ և ուղղափառական պատկերազարդ նօթերովը։ Կղզիի և արուարձանի, Մաքրիգիւղի և Պէշիկթաշի նկարչադեղ տեսարանները շատ իսկ զօրանցին ձեզ։ Բայց ձեր աշխարհականութիւնը շատ համեստ եղած էր, նիւթական դիրութիւններ չունէիք տեսարաններ վայելելու, մարմանդրաղառնալ, բաւ, մոռնանք զանոնք։

—Ընդհակառակը, անցեալին վրայ խօսինք, պատասխանեց Տօն Ժօզէ, Բարիզի նման գեղեցիկ երկրէ մը հեռանալուս գլխաւոր պատճառը ձեզի հետ ունեցած դասս էր։ Ինչ որ է սակայն, գոհ կը մնա՞ք եթէ հիմա հին պարագերս մաքրեմ։

—Ինչո՞ւ գոհ չըլլամ, գոչեց վաշխառուն ուրախութեան չարժուռմով մը, և սակայն ինչպէս դիտէք, այն խնդրին յատուկ վաւերաթուղթերը Բարիզ մնացած են։

—Հոգ չէ պատասխանեց Տօն Ժօզէ, բաւական է որ պարզ ստացագիր մը տաք թէ՝ ինձմէ ունեցած ձեր ամբողջ պահանջը գանձած էք։

—Շատ լաւ, երբ ցանք եկնինք, կը կատարեմ ձեր այդ ըսածը։

—Այն տեղն սակայն, մինակ չոր մուրհակ մը առնելով չեմ բաւականանար, բաւ Տօն Ժօզէ։

—Ինչո՞ւ, հարցուց Պոլոսի, աչքերը խոշոր խոշոր բանալով։

—Անոր համար որ ձեր հակառակորդը չանպսկելու համար արտաքոյ կարգի ծախսեր պէտք են։

—Արտաքոյ կարգի ծախս ըսիք։

—Հարկաւ, ամերիկեան քաղաքներու մէջ ալ օրէնք է որ երբ մէկը իր թշնամին ռէվոլվէրով մեռցնել տալ ուզէ, բացէն վարձք մը պիտի վճարէ։

Տօն Ժօզէի այս անակնկալ յայտարարութեան վրայ Պոլսոյի դէմ դեղին կարելով,

—Բայց ես չեմ ուզեր որ հակառակորդս մեռնի, բաւ։

—Պարապ խօսք, բացագանչեց սպանիացին, անանկ առժամանակեայ բաներէն ինչ կ'ելլայ, բան մը ընելէ ետք մարդս, կատարեալ ընելու է։ Ասանկ պարագաներու մէջ պէտք է մոռնալ խնայողութիւնը։

Տօն Ժօզէ վստահ ըլլալով որ Պոլսոյի ձեռքը դատուած մուրհակներով կրնայ միշտ դատ քանալ իր դէմ, առիթէն օգտուելով, մեծաքանակ մուրհակներուն նկատմամբ անպարտագիր մը կորզել կ'ուզէր վաշխառուին ձեռքէն։ Այս միջոցով չոգենաւը կատարելապէս մօտեցած էր հասարակածին. ամէն չոգենաւի մէջ ընդունուած օրէնքի մը համեմատ Լօնտի նաւատերերն ալ պատասխանութիւններ կը տեսնէին մասնաւոր արարողութիւն մը կատարելու համար ի յիշատակ իրենց հասարակածէն անցնելուն։ Սըր Մոուլթոն, աղջիկը ու Լավառէտ մեծ հետաքրքրութեամբ կը դիտէին այս պատրաստութիւնները։

—Զարմանալի սովորութիւն, բացագանչեց Միս Օրէթ։

Լավառէտ որ առիթը չէր փախցներ Օրէթի հաճելի ըլլալու,

—Այս սովորոյթը խիստ հին է, ըսաւ, հետեւաբար, պէտք է ներելի համարել։ Ի՛նչ որ ալ թէ հին կանոնները սասկ սովորութիւն ունէին և կանոնիկութիւնն ալ այդ սովորութիւնը քիչ մը բարեփոխելով հիմակուան վիճակին վերածեց։ Ոմանք կը կարծեն թէ հին սանտան արեւապաշտ նաւասաներուն մոլեռանդութենէն մնացած յիշատակ մըն է։

—Բայց ես, Ամերիկայի պատմութեան մէջ չի հանդիպեցայ սասկ բան մը որ Բրիստոփոր Քոլոմպոսի ժամանակ յիշատակուած ըլլայ, հետեւաբար չենք կրնար շատ հին նկատել այս սովորութիւնը։

—Եւ սակայն Ֆրանսայի մէջ Նորմանացի հին նաւասաները խօսած են այս սովորութեան վրայ։ 1557ին Հենրիքոսի Պրազիլիա գացող ժանտուլէրի իրմէ առաջ Հավրէն ու Տիէբէն ճամբայ ելնող նաւապետներուն սասկ արարողութիւն մը կատարած ըլլալը խոստովանած է։ Սուչօ Տրամիօ որ 1688ին Հնդկական պատմութիւն մը գրած է, կը պատմէ թէ մրրուութեան արարողութիւնը զոր Հասարակածը անցնող ամէն չոգենաւ կը կատարէ հիմա, այն տեղի կ'ունենար։

Սըր Մոուլթոն ալ խօսքի խառնուելով,

—Լավառէտ իրաւունք ունի ազնիկս, ըսաւ, այս սովորութիւնը Նորմաններէն փոխանցուած է Անգլիացոց, բայց չկարծէք որ այս Նորմանները յաղթական Վիլհէլմի հետ Անգլիա եկած են և կամ մեր դրացի Ֆրանսացիներն են. անոնք խիստ հին ժամանակներու ժողովուրդներ են, որոնք հիւսիսէն Մանչի եղերքը իջած են։

—Բայց ձեր այս տեղեկութիւնները պատմական ո՞ր թուականին կը պատկանին, հայր, հարցուց աղջիկը։

—Տասնմէկերրորդ դարուն. Շուէտի մէջ կար այս սովորութիւնը, 1170էն մինչեւ 1241 Վալտէմարի իշխանութեան ժամանակ Կուլպէրկ անունով վհոկ մը կար որ մինչեւ որ նաւաստիները չր թրջէր չէր թոյլատրեր անոնց Գէօլնի հրաւանդանէն անցնիլ։

—Զարմանալի բան գոչեց Միս Օրէթ, ես այս մրրուութեան արարողութիւնը երբեք չէի տեսած, և սակայն չկասկածիմ որ Հասարակածը անցնելուս համար ալ մրրուութիւ չեմ ուզեր։

—Մի վախնաք օրիորդ, եթէ ... յարգելի հայրը վաղը նուէր մը ... նաւաստիներուն, դուք ազատ կը ... նաք մրրուելու արարողութենէ։ Մենց որ հիմակուընէ յայտնի է այս մրրուութեան արարողութիւնը ... համար պիտի կատարուի։ Ընդհանրապէս չոգենաւերու մէջ ընդունուած սովորութիւն է որ այն մարդիկը կը մրրուուի որ Հասարակածէ անցած և մեր չոգենաւին մէջ սասկ մարդ մը կայ արդէն։

—Ո՞վ է, ո՞վ է։

—Պարոն Պոլսոյի, բաւական է նաւաստիներու տասնապետին մէկ նշանացի հրաման մը տամ, անմիջապէս մարդուկը կը բռնեն ու մրրուութիւնուկ սակարանին մէջ կը խօթեն։

Լավառէտի այս յայտարարութիւնը մի քանի ուրիշ երիտասարդը հետեւցնել թէ Օրիորդը հաճոյք պիտի զգայ արարողութենէն, անմիջապէս նաւաստիներու տասնապետին մօտեցան և կու բառով հասկցուց նպատակը։

Տասնապետը խիստ յարմար գտաւ առաջարկը և աւելցուց թէ առաջ մը անհրաժեշտ է Պոլսոյի համար։

(Շարունակել)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ՞Ը ԹԷ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍ ԶՕՐԱՎԱՐՆԵՐՈՒՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՍՊԱՍՈՒՈՂ ՄԵՆՔ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆԸ

«Տէյլի Թելեկրաֆ»ի Թերեսպուրկի մասնաւոր թղթակցին, Յուլիս 10.

Հոս օրուան ամենակարեւոր խնդիրն է Հաշտութիւն կամ Պատերազմ։ Ամէն ուրիշ հարցէ աւելի, ա՛ն է որ կը գրաւէ ուշադրութիւնը բոլոր այն անծանօթ բայց ազդեցիկ անձնաւորութիւններուն, որ զանազան տիրոջներով և պաշտօնական դիրքերով կ'վայելեն Զարին վստահութիւնը և առ կառավարութեան խորհուրդ և գործակցութիւն կը հայթայթեն։ Եւ Ռուսիոյ համար խօսող ու գործող այս բացարիկ շրջանակին մէջ տիրող տեսութիւնը խիստ տարբեր է Միացեալ Նահանգաց և Անգլիոյ մէջ ընդունուած տեսութենէն։ Տիրող համոզումա՛ն է թէ առանց նախապէս յաղթութեան մը պատերազմէն հրաժարուելու մեծապէս և տեւականօրէն վնասակար է ռուս իշխանութեանց և ռուս ազգի շահերուն, և հոգ ու տուգանք վրայով հաշտութեան գնումը բացարձակապէս մահացում է կենսական շահերու։ Արտաքոյ կամ անընդունելի պիտի թուի այս տեսութիւնները օտարներուն։ բայց պէտք է գիտնալ թէ Ռուսիա վիրոյիչեալ տեսութեան համեմատ ընտրած է իր լիազօրները, որոնց ըստ այնմ որուած են պաշտօնական հրահանգներ։ Օտարականներ չեն գիտեր խնդրոյն բոլոր տարրերը։

Եթէ օտար քննադատները հաւանելի բոլոր իրողութեանց — և ե՛թ աղբեալ իրողութեանց — որոնց վրայ կ'որոճան Բեթերսպուրգի ամենաբարձր անձնաւորութիւնները, պիտի հասկնան թէ ինչո՞ւ համար պատերազմի շարունակութեանը կը բաղձան և անոր ձգտին, և թէ ինչո՞ւ համար հաշտութեան փափաքը կը համարուի գրեթէ անհայրենասիրական։ Կրցեր հաստատուիլ թէ զօրավարներ Լինէվիչ և մանչուրիական բանակներ իւրաքանչիւրին հրամասարները տեղ կազիր տեղեկագրի վրայ կը տեղացնեն. Վենտասառութեան, ա՛յն մտքի յաղթութիւնը ժողովրդ. վրայ ռուսական զէնքերուն, և թէ բոլոր անցեալ աղէտները կրնան լիովին գարմանալ և առատօրէն փոխարինուիլ վճռակի յաղթութիւններով ժամանակի հասմասարար կարճ միջոցի մէջ։

—Մի վախնաք օրիորդ, եթէ ... յարգելի հայրը վաղը նուէր մը ... նաւաստիներուն, դուք ազատ կը ... նաք մրրուելու արարողութենէ։ Մենց որ հիմակուընէ յայտնի է այս մրրուութեան արարողութիւնը ... համար պիտի կատարուի։ Ընդհանրապէս չոգենաւերու մէջ ընդունուած սովորութիւն է որ այն մարդիկը կը մրրուուի որ Հասարակածէ անցած և մեր չոգենաւին մէջ սասկ մարդ մը կայ արդէն։

—Ո՞վ է, ո՞վ է։

—Պարոն Պոլսոյի, բաւական է նաւաստիներու տասնապետին մէկ նշանացի հրաման մը տամ, անմիջապէս մարդուկը կը բռնեն ու մրրուութիւնուկ սակարանին մէջ կը խօթեն։

Լավառէտի այս յայտարարութիւնը թեթեւ ժպիտ մը պատճառեց Միս Բելթի ուրիշ երիտասարդը հետեւցնելով թէ Օրիորդը հաճոյք պիտի զգայ արարողութենէն, անմիջապէս նաւաստիներու տասնապետին մօտեցան և կու բառով հասկցուց նպատակը։

Տասնապետը խիստ յարմար գտաւ այս առաջարկը և աւելցուց թէ առաջ մը անհրաժեշտ է Պոլսոյի համար։

(Շարունակել)

Այս համոզական ջանքերուն մէջ զօրավար Լիւնէվիչ և զօրավար Բուրոբ[illegible]ին տրաքներ գործեցին ռուս կա[illegible]ութեան տարակոյսի լեռները [illegible]ալու համար։ Այս զօրավարնե[illegible]եկան անհնարելին տեղեկագրու[illegible]ան մէջ իբրեւ պատերազմին ճակա[illegible]զիրը վճռող տարր նաւատորմին կո[illegible]ար կը պատկերուի, որովհետեւ, [illegible]ին, գործը մնացած է հո՛ն ուր էր [illegible]տերազմին սկիզբը, երբ Ճարոն մնա[illegible]ն կերպով ակը եղաւ ծովու վրայ։ [illegible] այսօր անոր նաւային գերակշռու[illegible]նը բաւականաչափ չարժատիպ մըն [illegible]ուցութիւն կնկալու, ա՛յն ատեն [illegible]մանութիւնները պէտք էր դադրէին, [illegible] Թորիթ Արթուրի առջեւ գտնուած [illegible]ատորմը անկարողութեան մատնուե[illegible] պատերազմի առաջին օրն իսկ։

Այսպէս կը ներկայացուի թէ Ռու[illegible] զօրութիւնը կը կայանայ իր ցա[illegible]ային բանակին մէջ, որ այսօրուընէ [illegible]ի լաւագոյն վիճակի մէջ գտնուած [illegible]։ Սկիզբէն խոյզ սիպաներ գործուե[illegible], թէ՛ Բեթերսպուրկի և թէ ռազ[illegible]ային վրայ, բայց անկէց ի վեր [illegible]ն ինչ արմատապէս փոխուած է։ [illegible]նչուրիոյ մէջ սպաները փոքառու[illegible]մը սովրեցան, և Բեթերսպուրկի [illegible] Պաշտպանութեան նորահաստատ [illegible]անխմբումը կը գտնուի կորովի Մեծ[illegible]քի մը նախագահութեան տակ։ [illegible]հատները որոնց կռուելու կարո[illegible]թիւնը չատ ստորին էր, հիմա եկե[illegible], ու միւս զինուորներն ալ պարզա[illegible] անպարտելի են։ Հրետանին և հե[illegible]աղօրքը անչափելի կերպով աւելի [illegible]զինագործ են քան Ճարոնցիները, [illegible]ողի կուտան իրենց քաջարութեան [illegible]այցները տալու։ Զինուորական [illegible]ղեկութեանց դիւանը ա՛յսքան լաւ [illegible]մակերպուած չէր երբեք, և ա՛յս[illegible]ն կատարելապէս օգտակար որքան [illegible]որ, երբ թշնամին մէն մի շար[illegible]մը ծանօթ է առաջուց իսկ, ինչ[illegible] կընայ տպացուցիլ աչքի զարնող [illegible]նակներով։ Զօրավար Լիւնէվիչ ո՛չ [illegible]այն փափաքող, այլ պատրաստ է [illegible]ձակողականի սկսիլ, և որպէս զի [illegible] Վերահաւութիւն Լիւնէվիչի որոշու[illegible]անխորհուրդ յանդգնութիւն մը չը [illegible]մարի, զորը իր պաշտօնակիցներուն [illegible]ծիլներն ալ հաւաքեց, որոնք նոյն [illegible]նը կ'ըսեն միաձայնութեամբ։ Ռուս [illegible]ուներուն և սպաներուն մէջ տիրող [illegible]ին հայրենասիրական, խանդավառ եւ [illegible]զիմադրելի է, և վստահութեամբ լեց[illegible]ած են ո՛չ միայն թէ յաղթութիւնը [illegible]ձեռն պատրաստ է, այլ թէ կը [illegible]զրեն որ Ռուսիոյ Ժողովուրդին Հայրը [illegible]բեհնամի եւ չկանչել զիրենք յաղ[illegible]թիւնը հնձելու ճիշտ նախորդ օրը։ [illegible]ութեան փուշերուն ներքեւ մնա[illegible] բանակ մը անպատուութիւն է [illegible]սիոյ թէ՛ ի ներքուստ և թէ արա[illegible]քուստ։ Ամբողջ Ռուսիա նոր խան[illegible]վառութեամբ մը պիտի ոգեւորուի [illegible]ջանարկել բանակին յարուցած ծա[illegible]ին։ Հետեւաբար, Ն. Վեհափառու[illegible]ան դիւցազն զինուորներուն թագա[illegible]ները վստահաբար կը խնդրեն գոնէ [illegible] ալ ժամանակ տալ իրենց։

Որովհետեւ Զարը և իր խորհրդա[illegible]ները կատարեալ վստահութիւն ու[illegible] զօրավարներուն վրայ, չեն կրնար [illegible]տես ընել այսպիսի հայրենասիրական [illegible]երներ։ Ուստի նմանը չտեսնուած [illegible]նքեր ըլլալու վրայ են ապաւոիլու[illegible]մար ա՛յնպիսի զինուորական յաջո[illegible]թիւններ որոնք պիտի արդարացը[illegible] պատերազմին չարունակութիւնը։ [illegible]անութեան ծրագիրներ կար[illegible]դրուած են ա՛յնպիսի անսովոր զգու[illegible]ութեամբ և հնարամտութեամբ որ [illegible]թէ ամէն գաւառի մէջ չարժում [illegible] դէնք առնելու Ճարոնի դէմ։ Օգ[illegible]կան զօրքեր Մանչուրիա կը թափին [illegible]նման արագութեամբ և կանոնաւո[illegible]թեամբ, և ելմտական նախարարը [illegible]պատասխ ներքին փոխառութեան [illegible] ծրագիր մը։

Այս պատճառներով հաչտութեան [illegible]ադով մը չէր որ ընտրուեցաւ բա[illegible]գութիւնները վարելու համար, զորս [illegible]ի վարէ կոմս Մուրաւվեվ, իրաւա[illegible]ն մը՝ որ ո՛չ միջազգային դիւանա[illegible]ութեան և ոչ միջազգային քաղա[illegible]գիտութեան տեղեակ է, և Եւրո[illegible]կան Արիսպագոսին վրայ իր միակ [illegible]ուցիչը եղաւ անցեալ տարի ճառ մը [illegible]ասանել Լա Հէյի տեսանին առջև, [illegible]ոնցիներուն անպատաս։ Դատական [illegible]ծոց Նախորդ նախարար այս Մու[illegible]վեվ ընտրուելէն վերջ պահանջեց [illegible]իր որդին, որ դպրոցէն դեռ նոր [illegible]ած է, պաշտօնապէս իրեն ընկերա[illegible], նաեւ իր ընտանեկան բժիշկը, [illegible]տն անուն, բայց խնդիրը մերժուե[illegible]։ Նովոյէ Վրէմիա կը բացատրէ [illegible] Մուրաւվեվի ընտրութեան բուն [illegible]ատառը իր ռուսական անունն է։ [illegible]օգնականները՝ Պառոն Բոզէն և [illegible]. Մարթէնս երկուքն ալ օտար [illegible]ններ կը կրեն։ Նոյն թերթը այսօր [illegible]հաստատէ թէ Մ. Վիթթէ չընտրուե[illegible] որովհետեւ կը հաւատայ թէ հաչ[illegible]թիւնը բացարձակապէս անխուսա[illegible]ի է Ռուսիոյ համար։ Այս իրողու[illegible]նը և այս բացատրութիւնը կը [illegible]գին դումարուելիք հաչտութեան [illegible]ովին նպատակը։ Նոյն օրագիրը [illegible]որ կը գրէ։—

«Բանակցութիւն հաչտութիւն ընել [illegible] Հիմակ որ չորս նոր զօրաբանակ[illegible] զօրավար Լիւնէվիչի հանելու վը[illegible]ին, և մէկ կողմէն յայտնի կ'ըլլայ [illegible]ոնի յոգնութիւնը պատերազմելու [illegible]ին, և միւս կողմէն իր պահան[illegible]ներուն անամոթութիւնը, հաւա[illegible]ն է որ պատերազմը բոցավառ[illegible]լի կատաղաբար քան ակէց ա[illegible]։»

Օտար դիւանագէտները կը կարծեն թէ ընտրուած պատուիրակները իրօք կը ներկայացնեն Ռուսիոյ համար այս պահուս գործող անմնաւորութեանց կարծիքը, և չատ պիտի խորհին և չատ պիտի խօսին հաչտութեան պայմանագրութիւն մը ստորագրելէ առաջ։ Ամէնէն փորձառու դիւանագէտները ա՛յն կարծիքէն են թէ ներկայ ռուս բանագնացներուն ետեւէն ուրիշ խումբ մը պիտի գրկուի, ինչպէս Մ. Նէլիտով, որուն անունը բանագնացներու անուններէն վերցուց կայսրը։

Ի վիճակի եմ հաստատելու թէ կոմս Մուրաւվեվ, Պառոն Բոզէն և Մ. Բոկոթիլով հրահանգ ստացած են մինչեւ վերջը դիմադրելու հիւսիսային Մանչուրիան պարպելու առաջարկութեան, ա՛յն մտօք թէ Մանչուրիոյ մէջէն կ'անցնի դէպի արեւելք Վլատիվոսթոք և դէպի հարաւ Խարպինէն գացող երկաթուղին։ Մանչուրիան ետ տալը ետ տալ կը նշանակէ այն բազմաձախս երկաթուղին, և բոլորովին արժէքը կորել Մ. Արեւելքի մէջ Ռուսիոյ բոլոր հողային ստացուածքներուն։ Հետեւաբար ամէն բանի վրայ խնդիր պիտի ծագի, պիտի վիճաբանուի, պիտի մերժուի, նոյն իսկ Մանչուրիոյ պարպումը, որ պատերազմը չծագած խոստացուած էր։ Մէկ խօսքով, զգուշաւոր դիտողները մեծապէս պիտի չափաւորին իրենց արագ հաչտութեան յոյսերը։ Նովոյէ Վրէմիա կը գրէ.— «Եթէ 1812ին Նաբոլէոն Մոսկուայի մէջ չկրցաւ պարտաւորել Ռուսիան հաչտութիւն կնքել, ինչո՞ւ հիմա զէնքնկէց ըլլանք, մանաւանդ որ չնական հողին վրայ կը գտնուինք։»

Պատերազմը չարունակելու խանգավառութիւնը ընդհանուր է Մանչուրիոյ ռուսական բանակին մէջ։ Պաթիանով զօրավարին ճառը որոտընդոստ ծափերով ընդունուեցաւ բոլոր զինուորներէն։ Զարը կը փափաքի որ իր բանակը յաղթող հանդիսանայ, քանի որ բանակն ալ այդպէս կ'ուզէ։

Բուզվէլիթ նախագահին առաջարկութիւնը ընդունուեցաւ զանազան պատճառներով, գլխաւորաբար ընթացիկ գործերը կարգադրելու դիտաւորութեամբ։ Ռուսիոյ բուն բանաձեւը հետեւեալն է.— «Ճարոնի չահը կը պահանջէ հաչտութիւն ընել, որովհետեւ եթէ Ռուսիա չի կրնայ յաղթել թշնամին, կրնայ գոնէ չարունակել պատերազմը անսահման կերպով, և Ճարոնը փճացնել առանց լրջօրէն վնասելու իրեն։»

Ռուսք կ'ըսեն թէ Ռուսիա կրնայ և պիտի կռուի յաղթութեան համար, որ մօտ է։

*** Անցեալ կիրակի օր խուռն բազմութիւն մը հաւաքուեցաւ Թոքիո Հիպիա հասարակաց պարտէզին մէջ և որոշմագիր մը քուէարկելով յայտարարեց թէ Միքատոյին կողմէ հաչտութեան լիազօրներուն ուղղեալ պատգամագիրը պայծառ է, և թէ, եթէ Ճարոնի բաղձանքը չընդունուի հաչտութեան ժողովին մէջ, պիտի չվարանին պատերազմը չարունակել։ Պառոն Քոմուրայի մեկնելուն առթիւ աննկարագրելի խանդավառ ցոյցեր տեղի ունեցան։

Տէյլի Թէլէկրաֆի Մօսքիի թղթակիցը հետեւեալը կը հեռագրէ, յունիս 8 թուով.— «Ռազմավարէն գարձող Ճարոնցի սպայ մը կը յայտարարէ թէ Ճարոնական բանակին կողմէ վերջերս գրաւուած ռուսական արժէքաւոր թուղթերուն մէջ գտնուեցաւ զինուորական հրամանագիր մը՝ զոր ստորագրած է Կովկասի Խազախներուն հրամատար զօրավար Քարցով։ Նախ կը համրէ Ճարոնական բանակին չորս յաջողութիւնները. — 1. Իրենց պահակի աչալրջութիւնը, 2. Իրենց համր այլ յարատեւ յառաջդիմութիւնը յարձակողականէն վերջ, 3. Պատերազմելու միջոցին իրենց ուշի ուշով հանդարտութիւնը և զգուշաւորութիւնը, 4. Իրենց տուած որոշումներուն կառչիլը։ Յետոյ ռուս զօրավարը իբրեւ արդիւնք իր անձնական փորձառութեան, կը գրէ.—

«Լրտեսութեան գացած ատենիդ պէտք է որ ո՛չ միայն հարկ եղած տեղեկութիւնը բերէք թշնամին կացութեան վրայ, այլ խնամով քննէք անոր դիրքերուն չորս կողմերը։ Լրտեսութեան գացած ատենիդ պէտք է լիովին և ապահով հաղորդակցութեան մէջ գտնուիք աջակցումներու, ձախակողմեան և կենդրոնական թեւերուն հետ։

«Երբ թշնամին լրտեսներուն հանդիպիք, մի՛ աչխատիք որ չատ մօտենաք անոնց, այլ նայեցէ՛ք որ ձեզ տրուած հրամանը միայն կատարէք։

«Կարելի եղածին չափ պաչարեցէք և ձեզի քաչեցէք թշնամին, և ծանր կորուստներ առթեցէք անոնց, որովհետեւ Ճարոնական հեծելազօրքը խիստ տկար է գիրկընդկռան կռիւի մէջ։

«Մի՛ նահանջէք պահակի պաչտօն կատարած ատենիդ, մանաւանդ գիչեր ատեն։

«Հոգ տարէք որ մանրաման տեղեկագիրներ ղրկէք բանակին կեդրոնը։ Ոչ-զինուորական պատուիրակի մի՛ յանձնէք զանոնք, որովհետեւ այնպիսին ո՛չ միայն կրնայ ընդմիջուիլ թշնամիէն, այլ չատ կը նեղուի չենցի բնիկներէն, որոնց ոգին յայտնապէս հակառուսական է։

«Թշնամին հեծելազօրքին դործողութիւնները կը ցուցնեն թէ անոնք քաչաբար կը յարձակին ո՛ւր որ ուար կէտ մը գտնեն ռուսական այրուձիին մէջ։ Հետեւաբար, կարելի եղածին չափ ծածկեցէ՛ք ձեր գլխաւոր ոյժը, և թշնամին յաչողաբար ձեզի քաչելէ վերջ, յանկարծ և արագ անոնց գործը լմնցուցէք, և կարելի եղածին չափ չատ գերի բռնեցէ՛ք։»

Ճարոնցիք հիմա գիտեն այլեւս Ռուսերուն մէթոտները։

*** Արտասահմանէն 500 է աւելի չնորհաւորական նամակներ հասած են ծովակալ Թոկոյի տունը։

Սրբեմն ռուսական Օրէլ, այժմ հաբոնական անունով Իվամի զրահաւորին նորոգութիւնները վերջացան, և փոքր ուղեւորութիւնը սկսաւ։

*** Նովոյէ Վրէմիա հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ ռուս հաչտութեան բանագնացներուն վրայ.—

Մուրաւվեվ ծանօթ է իբրեւ պերճախօս ընդհանուր դատախազ մը, եւ դատական տիպար նախարար մը։ Դեռ յայտնի չէ իբրեւ դիւանագէտ ի՛նչ փայլուն յատկութիւն ցոյց պիտի տայ, որովհետեւ այս ասպարէզին մէջ մինչեւ հիմա իր գործունէութիւնը ցոյց տուած է միայն Լահէյի միջազգային դատարանին իր նախագահութեամբը։ Բայց ամէն պարագայի մէջ ճարտար մարդ մըն է, և իր հնօրեայ ռուսական անունը հայրենասիրական զգացում կ'արթնցնէ։ Ֆրանսերէն և Անգլերէն լեզուները կը խօսի և կը գրէ սահուն կերպով։

Պառոն Բոզէն Ճարոնցիներուն և Ամերիկացիներուն սիրական մարդն է, դիւանագիտական փորձառութիւն ունի և իր համակրալից բնաւորութեան համար ամենուրեք սիրուած է։ Թերեւս առաջնակարգ դեր մը պիտի չխաղայ, բայց պատուաւոր կերպով պիտի ներկայացնէ Ռուսիան։

Միջազգային իրաւագիտութեան ուսուցիչ Մարթէնս չատ կարդացուած հեղինակ մըն է, ուղեւորը գիտէ միջազգային օրէնսդիտութեան, և կրնայ իրարու ետեւէ պարզել ոչ է միջազգային խնդրոյ վրայ 36 տարբեր տեսութիւններ։

Բօքթիլով երկարամեայ գործունէութեամբ փորձառութիւն ստացած է Մ. Արեւելեան գործոց մէջ։ Արտասահմանի մէջ Բոքթիլով Վիթթէի ներկայացուցիչը կը համարուի, բայց Վիթթէի մարդը Բօմանոն է, որ ներկայացուցիչ անուանուած չէ։ Վիթթէի գաղափարները պիտի չքալեն Ժողովին մէջ։

Վիթթէ ինք ալ լիազօր պատուիրակ կրնար անուանուիլ, բայց իր գերմանական ծագումը, անգլերէնի անհրմտութիւնը և անբաւական ֆրանսագիտութիւնը էջս համբան թողուցին զայն։ Բայց Վիթթէի չընտրուելուն գլխաւոր պատճառը ա՛յն էր որ հաչտութեան համամիտ է։ (Տե՛ս վերը Տէյլի Թէլէկրաֆ։)

Շիբօվ, որ Ռուսիոյ ելմտական նախարարութիւնը պիտի ներկայացնէ հաչտութեան Ժողովին մէջ, երիտասարդ և ուսեալ մարդ մըն է, բայց վարանոտ և ոչ-անկախ։

Եէրմօլով, երկրագործական համանուն նախարարին եղբայրը, Ամերիկայի մէջ չատ բարեկամներ պիտի գտնէ, որովհետեւ սպանեւամերիկեան պատերազմին ժամանակ Ռուսիոյ զինուորական գործակատարն էր հոն։

Ռուսին, ծովային նախարարութեան ներկայացուցիչը, չատ կը գովուի Նովոյէ Վրէմիայի կողմէ։

*** Նիւ Եորք կը հեռագրուի թէ հաչտութեան բանակցութիւնները պիտի կատարուին Նիւ-Հէմբչայրի Բորթսմութ քաղաքին մէջ, սակայն դարձեալ «Ուաչինկթընի Ժողով» պիտի կոչուի ժողովը։ Բանակցութիւնք տեղի պիտի ունենան կառավարական չէնքին մէջ, կղզիի մը մէջ հաստատուած, որ կամուրջով մը ցամաքին կապուած է։ Դիտմամբ այս վայրը ընտրուեցաւ, որպէս զի լիազօրները ամէն արտաքին ազդեցութենէ զերծ ըլլան, կղզիացած ըլլան. սակայն Բորթսմութի պանդոկներուն մէջ պիտի բնակին։

Ճարոնցի լիազօրները ամսոյս 23ին Սիթըլ և 28ին Նիւ Եորք կը սպասուին, ուր ռուս պատուիրակներն ալ պիտի հանին Օգ.ի սկիզբը։ Նոյն օրն իսկ երկու պատուիրակութիւնները ծովային նախարարութեան Մէյֆլաուըր և Տէյֆիճ զբօսանաւերով Օսթրրպէյ պիտի երթան և պիտի ներկայանան Բուզվէլիթ նախագահին։ Յետոյ երկու տարբեր յածանաւերով պատուիրակները Բորթսմութ պիտի մեկնին։ Լիազօրները Ուաչինկթընի մէջ պիտի չկենան։

*** Նիւ-Հէմբչայր նահանգին մէջ Բորթսմութ քաղաքը այսպէս պատմական մեծ անուն մը պիտի չահի իբրեւ ժողովատեղի ռուսեւճաբոնական հաչտութեան բանակցութեանց։ Ամէն նախատեսով լաւագոյն ընտրութիւն մըն է եղածը։ Քաղաքը կը գտնուի Բիւքթաքուա գետին բերանը, 12000 բնակիչ ունի, խորունկ, լաւ և գրեթէ չորս կողմէն ցամաքով շրջապատուած նաւահանգիստ մը, ուր տարիներէ ի վեր ամերիկեան կառավարութիւնը զանազան նաւարաններ չինել կուտայ։ Բորթսմութի մօտերը կը գտնուին ծովային բաղնիքներ, ամարանոցներ, ապաքինարաններ, որոնցմով արդէն լեցուն է ծովեզերքը սկսեալ Մէյնէն մինչեւ Նիւ Ճէրսի։ Կարեւոր նահանգներու բարեկեցիկներուն ամառնային ժամադրավայրն է Բորթսմութ, որուն ծովային բաղնիքները կը գտնուին մօտակայ Նիւ-քեասըլ, Բէյ Պիչ և Հէմբթըն Պիչ վայրերուն մէջ։ Ամրան այս եղանակին ամերիկացի միլիառատէրներ և միլիոնատէրները սքանչելի տօնավաճառ քաղաքի մը կերպարանքը կուտան Բորթսմութի, ուր ամէն գիչեր նուագակայ։ Ծովեզերքէն տասը մղոն հեռի կը գտնուին Այլ օվ Շօլզ կոչուած կղզիները, որոնք ցամաքին հետ օրական չոգենաւային բազում երթեւեկներով կապուած են։ Բորթսմութ Պօսթընէն երկաթուղիով երկու ժամ հեռի է միայն։ Դիտելի պարագայ մըն է որ սպանիացի Սէրվէրա գերի ծովակալը սպանեւամերիկեան պատերազմին ժամանակ Բորթսմութ փակուեցաւ, որ մնաց մինչեւ հաչտութեան կնքումը։

*** Բեթերսպուրկէն հրաման ղրկուեցաւ Ուաչինկթընը ռուս դեսպան Քասինի որ ուղղակի Մատրիտ երթայ։ Քասինի կոմս խիստ դժգոհ եղած է այս հրամանէն, և հարկ եղած ընդունելութիւնը չէ բրած իր յաջորդին, Պառոն Բոզէնի, որ անցեալ օր Ուաչինկթընն ժամանեց։ Կայսրանին մէջ ռուսական դեսպանատունէն ոչ ոք կար գինքը դիմաւորող, որ ուղղակի պանդոկ գնաց փոխանակ դեսպանատուն երթալու։ Կարճ տեսակցութենէ մը վերջ երկու դեսպանները խիստ պաղութեամբ բաժնուեցան իրարմէ։ Քասինի պատերազմին չարունակութեան կողմն է։

*** Կիրակի օր Բեթերսպուրկի մէջ նախագահութեամբ արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆ կոմսին խորհրդակցութիւն մը տեղի ունեցաւ ռուս լիազօրներուն մէջեւ։ Մաղալին կղզին Ճարոնական գրաւումը Ռուսիոյ կացութիւնք կը դժուարացնէ հաչտութեան ժողովին մէջ։ Մինչեւ հիմա Ճարոնցիք ռուսական հողի վրայ ոտք դրած չէին։ Այս իրողութիւնը հաչտութեան պայմաններուն վրայ վճռական ազդեցութիւն պիտի ընէ։

ՍԱՂԱԼԻՆԻ ԳՕՐԾԸ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Նայէ Ֆրայէ Բրեսեի Ռուլիս 11ի խմբագրականին

Զօրավար Լիւնէվիչ կը հեռագրէ Սաղալինի Քօրսաքօվսք նաւահանգտին առումը Ճարոնցիներուն կողմէ։ Այս լուրը նոր չէ։ Սաղալինի զինուորական կառավարիչ զօրավար Լիւբանով ծանուցած էր Ճարոնական նաւախումբին մարդոց ցամաք ելլելը Անիվա ծովածոցը։ Ճարոնական նաւատորմին գործողութեանց առաջին նպատակն էր Քօրսաքօվսք, ինչպէս նաեւ Սօլովիէվ բերդը։ Ցամաք ելնող Ճարոնցի զօրքեր բերդին վրայ յարձակեցան, մինչ երկու թորփիլանաւեր կը ռմբակոծէին զայն։ Ասոր վրայ ռուս պահակազօրքերը իրենց դիրքը թողուցին և հիւսիս նահանջեցին։ Քօրսաքօվսքի նաւահանգիստը ցամաք ելան ամէն տեսակ Ճարոնցի զինուոր։

Այս կերպով կղզին գրաւման յարձակումը գրեթէ աւարտելու մօտ է։ Արդէն ապահով էր անոր գրաւումը Քօրէայի նեղուցին նաւամարտէն վերջ։ Գրաւումը կատարեալ ընելու համար պէտք է առնել նաեւ Ալեքսանտրօվսքը, ռուս քաղաքային և զինուորական իշխանութեանց կեդրոնը։ Ասոր համար հարկ է նոր զինուորներ ցամաք հանել այդ ծովեզերեայ տեղին աւելի մօտ։ Բայց որովհետեւ Քօրսաքօվսքէն մինչեւ Ալեքսանտրօվսք 500 քիլոմէթր հեռաւորութիւն կայ, Ճարոնցիք չատ չյոգնելու համար նոր զինուորներ ցամաք պիտի հանեն կա՛մ Բասիանս ծովածոցին մէջ՝ Բօրոնէյ գետին բերանը Թիմմէնէվի մօտ, ուրկէց մինչեւ Ալեքսանտրօվսք 180 քիլոմէթր է միայն, կամ արեւելեան ծովեզերքին վրայ աւելի հիւսիս, որպէս զի մինչեւ Ալեքսանտրօվսք հեռաւորութիւնը 100 քիլոմէթրի իջնէ։ Սաղալինի պաչտպանները մեծ մասամբ Ռուսիայէն փոխադրուած յանցաւորներ և գիւղացիներ են, որոնք չեն կրնար մեծ դիմադրութիւն ընել Ճարոնցիներուն։

Սաղալինի ծովեզերքին վրայ գտնուած Ճարոնական նաւախումբը կը բաղկանայ թորփիլանաւերէ և քանի մը մանր մարտանաւերէ, և մեծ զրահաւորները հաւանաբար կը մնան Վլատիվոսթոքի մօտերը կամ Բօսիէթի ծովածոցին մէջեւ։

Դէպ ի արեւելք Ճարոնական նաւախումբին ուղղութեան նպատակը կրնայ ըլլալ նաեւ Բամչաթքա։ Արդէն քանի մը Ճարոնական կամաւոր ջոկատներ փորձ ըրին ցամաք ելնելու հոն, բայց ետ մղուեցան մինչեւ հիմա։ Անկարելի չէ որ Ճարոն չգրաւէ այս ձկնորսական ծովեզերքը։ Բայց ամէնքն ալ մէկ անգամով չըլլար։ Սաղալինի գրաւումէն վերջ տրամադրելի նաւախումբը կրնայ արչաւանք մը ընել դէպ ի Բամչաթքա։

Սաղալին կղզին Մ. Արեւելեան ծովեզերքէն բաժնուած է 100 քիլոմէթր լայն Թաթար Սունտայի միջոցաւ, և Ճարոնական ամէնէն աւելի հիւսիսային կղզիէն ալ բաժնուած է 30էն 40 քիլոմէթր լայն Լա Բէյրուզ նեղուցով։ Այդ կղզին 70էն 90 քիլոմէթր լայն է, և մեծ մասամբ անտառաչատ լեռնոտ երկիր մըն է։ Թաթարական ծոցը Նոյ.ի կիսուն կը սառի դէպ ի Ամուր գետին բերանը, և Մայիսին կը հալի։ 28,000 բնակիչ ունի, մեծ մասամբ դատապարտուածներ։ Մուչտակաւոր կենդանիներու որսորդութիւնը նշանաւոր է։ Հողը կը բուսցնէ գետնախնձոր, բանջարեղէն և քիչ մը հացարոյս։ Արջ, գայլ, եղնիկ և մկնատու եզ կան առատօրէն։ Զինորութիւնն ալ նշանաւոր է։ Այս կղզին Ճարոնի համար չատ կարեւորութիւն ունի, և անպատճառ Ճարոն պիտի պնդէ անոր գրաւման վրայ։ 1853էն մինչեւ 1875 Սաղալին դիւանագիտական բանակցութիւններու առարկայ եղած էր Ճարոնի և Ռուսիոյ միջեւ։

*** Ճարոնցիք անցեալ տարի Օգոստոսին արդէն անգամ մը ռմբակոծեցին Քօրսաքօվսք բերդերը, բայց ետ քաչուեցան առանց բերդերը առնելու։ Քօրսաքօվսք համանուն գաւառակին վարչական կեդրոնն է, և փոքրիկ գիւղ մըն է հազիւ 70 տունէ բաղկացեալ, կայ նաեւ եկեղեցի մը։ Կը գտնուի եէզօ ճարոնական կղզին դիմացը։

ՄԱՐՕՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՌՈՒՎԻԷԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐԱՊԻՏԻՆՆԵՐԸ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Երեսփ. Ժողովին Դ.ի նիստին մէջ Վարչապետ Մ. Ռուվիէ սկսաւ կարդալ ա՛յն յայտարարութիւնները, որով Մարօքեան վէճը վերջ կը դնէր երկու Տէրութեանց մէջեւ։ Երկու կառավարութիւնները համաձայնած են միեւնոյն ժամանակ Բարիզի և Պերլինի մէջ հրատարակութեան տալ համաձայնութեան վաւերաթղթերը։ Ռուվիէ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ.—

Երեսփ. Ժողովը կը յիչէ թէ Մարօքի մեր դեսպանը Ցունվարի մէջ Ֆասպիտի երթալ և յանուն Ֆրանսայի Էմիրին պիտի ներկայացնէր այն բարենորոգումները որոնք յարմարագոյն էին իր երկրին անդորրութեան համար։ Այս բարենորոգման ծրագիրը ընդհանուր հանգամանք մը ունէր և երկրին երեւելիներուն մէկ գումարման ներկայացուեցաւ իբր պարզ խորհուրդ մը, եւ այս նպատակաւ ընտրուած լիազօրներուն միջոցաւ քննուեցաւ, որոնք կամ առարկութիւն մը չբերին անոր դէմ։ Բայց Ն. Վեհափառութիւնն Էմիրը, ընթացիկ բանակցութեանց վրայ տեղեկութիւն առնելով, փափաքեցաւ օտար Տէրութեանց կարծիքն ալ լսել, ուստի տէրութիւնները հրաւիրուեցան միջազգային ժողով մը գումարել։ Այս հրաւէրը Մայիս 30ին հաղորդուեցաւ մեզի։ Պերլինի Դաչլիճը Ցունիս 6ին ծանուցագրով մը ծանոյց Ֆրանսայի կառավարութեան թէ Ժողովը լաւագոյն միջոցը կը համարի բարենորոգմանց ծրագիրը պատրաստելու։ Պատասխանեցինք թէ սկզբունքով չենք հակառակիր Ժողովի գաղափարին, բայց այդ մասին մեր հաճութիւնը օգտակար կերպով տալ կարենալու համար, պէտք ունինք Գերմանիոյ հետ կարծիքի փոխանակութիւն մը ընել մէկ քանի սկզբունքներու վրայ, որոնցմէ չէինք կրնար հրաժարիլ Մարոքի մէջ։ Կ'ուզէինք մասնաւորապէս վստահ ըլլալ թէ Գերմանիա կառավարութիւնը մեզ պէս կը ճանչնա՞ր այն մասնաւոր չահը զոր Ֆրանսա ունի իբրեւ սահմանակից, Մարոքի մէջ անդորրութեան անվթար պահուելուն համար։ Այն բացատրութեանց հետեւանքով որ փոխանակուեցան Բարիզի մէջ իմ ու Գերման դեսպանին հետ, և Պերլինի մէջ, մեր դեսպանին և իշխան Պիւլովի միջեւ, երկու կառավարութիւններն ալ փոքրագոյն ապահովութիւններ տուին, որ պարզուած են Ժողովիդ առջեւ և որ ստանալի։ (Մ. Ռուվիէ պաչտօնաթղթերը կարդալէն ետքը չարունակեց)։ Հետեւաբար զանազան սկզբունքներու վրայ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ համաձայնութիւնը բացայայտ է. և Մարոքի մասին Ֆրանսայի իրբեւ սահմանակից ցոյց տուած նկատումն ալ չատ մեծ կարեւորութիւն ունի։ Նոյնպէս ճանչցուած է այն մասնաւոր չահը զոր ունինք էմիրին երկրին մէջ խաղաղութեան անվրդով պահելուն համար։ Մարոքի մէջ խաղաղութեան ամէն խանգարում, Ֆրանսայի իշխանութեան տակ գտնուող ցեղերուն դէմ հարուած մը պիտի նշանակուի։ Երկու կառավարութիւնները համաձայնեցան ոստիկանութեան և ելմքտական բարենորոգման մասին մեր առաջարկած բարենորոգութեանց օգտակարութեան վրայ։ Երկուքս ալ միասին էմիրին խորհուրդներ պիտի տանք այն ծրագրին վրայ որ տէրութեանց խորհրդակցութեանց հիմը պիտի կազմէ. այս խորհուրդները մեր համաձայնութենէն առաջ եկած են։ Այսպէս ան եկու տէրութեանց միջեւ ձեռք բերուած փափաքելի համաձայնութիւնը անեղծ կը պահէ այն կարգադրութիւնները զոր Ֆրանսա նախապէս բրած էր ուրիշ տէրութեանց հետ։ Բանակցութեանց ատեն ամենէն վիճաբանութեան առարկայ եղան ո՛չ 1905 Ապրիլ 8ի անգլիֆրանսական պայմանագիրը և ոչ ալ 1904 Հոկտ. 3ի սպանեւֆրանսական պայմանագիրը։ Այն ամէն յայտարարութիւնները որ փոխանակուեցան Ֆրանսայի դաչնագիրներուն և ոչ է պայմանագիրներու մասին, ինչպէս նաեւ այն բացայայտ ապահովութիւնները, զոր գերման կառավարութեան ներկայացուցիչը տուաւ մեր բանակցութեանց միջոցին և կրկնեց ի վերջոյ, թոյլ կուտան ինձ ապահովցնել ձեզ թէ Գերմանիա ամենեւին խնդիր չըներ Անգլիոյ և Սպանիոյ հետ մեր յարաբերութիւնները։ Այս տէրութեանց հետ փնքուած դաչնագիրները կը պարտաւորեցնեն զիրենք, իբր ստորագրող տէրութիւն, մեզ հանդէպ և միւս կողմէ զմեզ՝ հանդէպ իրենց՝ դաչնակից մնալու։ Հետեւապէս անկարելի էր ուրիշ տէրութեան մը պատկանող հետեւութիւն մը հանել ատենցմէ։ Նոյնպէս և ո՛չ մէկ տէրութիւն չի կրնար առարկութիւն մը ընել այն դաչնադրական պայմաններուն դէմ, զոր Անգլիա և Սպանիա իրենց համար և իրենց իրաւունքներուն պահպանման համար կնքած են։ Հետեւապէս Երեսփ. Ժողովդ չնորհաւորելի է այն ուրախարեր արդիւնքին համար որ ձեռք բերուեցաւ Մարոքի խնդրոյն մէջ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ, չնորհի երկու կառավարութեանց անկեղծ ջանքերուն։»

Գերման դեսպան Իշխան Բատոլինի և վարչապետ Ռուվիէի փոխանակած յայտարարութեանց պատճէններն են հետեւեալները.

Մ. Ռուվիէ գրած է Իշխան Բատոլինի Ցունիս 8 թուով.—«Տէր դեսպան. Ֆրանսական կառավարութիւնը երկու երկիրներուն՝ Բարիզի և Պերլինի դեսպաններուն միջնաբերդ տեղի ունեցած բանակցութիւններէն համոզում գոյացուց թէ կայսերական կառավարութիւնը Մարոքի Էմիրին կողմէ առաջարկուած դեսպանախորհուրդին համար ոչ է նպատակ չունի որ հակառակ ըլլայ այդ երկրին մէջ Ֆրանսայի ունեցած այն իրաւունքներուն զոր ձեռք բերած է իր դաչնակիցներով, որոնք համաձայն են հետեւեալ սկզբունքներուն,— այսինքն թէ Մարոքի բացարձակ անկախութիւնը, երկրին ամբողջութիւնը, անտեսական ազատութիւն առանց ոչ է անհաւասարութեան, ոստիկանական և ելմտական բարենորոգմանց օգտակարութիւն, որուն գործադրութիւնը պիտի կատարուի միաձայնութեամբ, ճանչնալու այն դիրքին որ գոյացած է Մարոքի մէջ՝ Ֆրանսայի համար Ալժիրիի և Մարոքի սահմանակցութեան հետեւանքով, և որ երկու դրացի երկիրներուն մասնաւոր յարաբերութիւններ կ'ընծայէ, ինչպէս նաեւ այս վիճակին հետեւանքով Ֆրանսայի այն չահը որ Մարոքի երկրին խաղաղութեան անվրդով մնալէն կախում ունի։»

Իշխան Բատոլին և Մ. Ռուվիէ յետոյ հետեւեալ միաձայն յայտարարութիւնը ըրին,— Գերման կառավարութիւնը և Ֆրանսայի կառավարութիւնը համաձայնեցան առ այժմ Ցասի մէջ գտնուող դեսպանները Թանճէր ետ կանչել, Ժողովին գումարուելէն անմիջապէս ետք։ Երկրորդ՝ իրենց դեսպաններուն միջոցա

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, 12 Յուլիս. — (Պատասխան). — Զօր. Լինէվիչ կը հեռագրէ. — Սատցած վերջին տեղեկութիւններուս նայելով, մեր զօրքերը Թոգած են Քօրսաքովսքի վիճուրաններով կայանը, իրենց բոլոր փամփուշտներով կայանը, իրենց բոլոր զինուորական մթերանոցները։ Սոլովիէվքայի ամուր դիրքերուն մէջ մեր զօրախումբը ամրակոծած է ճապոնական Թորփիլանաներու կողմէ, որոնք հարկադրեր են զայն նահանջելու։

— Սաղալինի կառավարիչ Զօր. Լիուբանով իր մէկ պաշտօնական տեղեկագրով կը ծանուցանէ թէ Քօրսաքովսք գրաւուած է Ճապոնցիներուն կողմէ։ Այս տեղեկագրին կ'երևի թէ Քօրսաքովսք այն ատեն միայն Թոգաւեցաւ, երբ Նովիէ յածանաւին բերած բոլոր ուժերը սպառեցան։ Թշնամի նաւատորմը անուելի կրակ մը բացած էր Քօրսաքովսքի դէմ, դիւրացնելու համար զօրքերու ցամաք ելնելը։ Ուստ նահանջելէ առաջ պայթեցուցին բոլոր թնդանօթները, կրակի տուին կառավարական շէնքերը, և ամրացած դիրք մը քաշուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ. — Սաղալինի հիւսիսակողմը ամէն կողմ ճապոնական դրօշ կը ծածանի։ Կղզիին ամբողջ պահապան զօրքը անձնատուր եղաւ Ճապոնցի հրամատարին։ Լրագիրները կ'ըսեն թէ Ճապոնցիք Սաղալինի գրաւումը նուիրագործելու համար տեղերու ռուսական անունները ճապոնական անուններու կը վերածեն։

— Թոքիոյէ կը հեռագրուի Ռիւթէրի թէ Ճապոնցիք յարձակեցան Նիքոլայէվի վրայ, ցամաքային բոլոր ամրութիւնները ռմբակոծելէ և զօրք ցամաք հանելէ վերջ։ Ճապոնցիներուն առաջին յարձակումները ետ մղուեցան Ռուսաց կողմէ, բայց Ռուսք Ճապոնցիներէն քիչոր ըլլալով, վերջապէս պարտուեցան և ետ քաշուեցան։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ. — Սպարապետ Լինեւիչ կը հեռագրէ ամսոյս 10 թուով. — Ամսոյս 9ին ճապոնական երկու գումարտակներ, Հայլունչէնկի մէջ մտեցան Շիմիսօֆի մեր յառաջապահներուն։ Մեր յառաջապահները օգնական ոյժ ստացան, և բուռն հրացանաձգութեան մը վերջ ստիպեցին թշնամին որ ետ քաշուի։

— Մանչուրիոյ մէջ չարունակ ընդհարումներ տեղի կ'ունենան ճապոնցի և ռուս յառաջապահներու միջև, և Ռուսք չարունակ ետ կը քաշուին։ Ճապոնցիք ամէն օր ընդարձակ տարածութեան մը վրայ կ'առաջանան։

ԼՈՆՏՈՆ. — Շանկայէ կը հեռագրուի թէ ռուսական և ճապոնական բանակներուն ճակատին վրայ ընդհանուր ճակատամարտ մը սկսած է։ Ճապոնցիք կառաջանան Քօրէայի հիւսիսակողմը։ Գրաւեցին Զէնկ—Զիլենը, և Ռուսք կորուսին երկու թնդանօթ, բայց մարդու կողմէ Ճապոնցիներուն կորուսաը Ռուսներէն աւելի մեծ է։

— Ճապոնցիք սկսան ցամաքի և ծովու կողմէ բուռն կերպով ռմբակոծել Վլատիվոսթոքը։ Կը կարծուի որ բերդաքաղաքը երկար ատեն չպիտի կրնայ դիմադրել և անձնատուր պիտի ըլլայ։ «Տէյլի Թէլէկրաֆ» կ'ըսէ թէ Վլատիվոսթոքի ծովային պաշարումը չատ խստացած է։ Ռուսական որ և է նաւ այլ ևս չի կրնար հեռանալ նաւահանգիստէն։

— Ճապոնական նոր փոխառութիւնը մեծ յաջողութիւն ունեցաւ Լոնտոնի և Նիւ Եորքի մէջ և մէկ քանի պտիկ ստորագրուեցաւ։

ՊԷՐԼԻՆ. — Ճապոնական նոր փոխառութիւնը մէկ քանի պտիկ ստորագրուեցաւ։

ԲԱՐԻԶ. — Բեթերսպուրգէն կը հեռագրեն «Լէքս տը Բարի»ի թէ ռուս լիազօր կոմս Մուրավիվ Ուաշինկթընն չպիտի երթայ։ Պատճառը այն է թէ Մուրավիվ կոմսը Զարին ներկայացած պահուն, կայսրը դիտեր է թէ կոմսը հիւանդագին երևոյթ մը ունի և հաղցուցեր է թէ հիւանդ է։ Կոմսը հաստատական պատասխան տուեր է, խնդրելով որ վերծ կացուցուի այդ պաշտօնէն։ Զարը հաւաներ է։ Այդ պարագային միայն Պառոն Բոդէն ու Մ. Բոքոթիլով պիտի մասնակցին հաշտութեան բանակցութեանց։

ՈՒԱՇԻՆԿԹՈՆ. — Ռուսական դեսպան Բարնին կոմսը Եւրոպա ուղևորեցաւ։ Բուզվէլթ նախագահին ինքնագիր մէկ նամակը կը տանի Զարին ուղղուած։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ. — Ռուս և Ճապոնցի պատուիրակներուն գումարման համար պատրաստութիւնները աւարտած են։ Մ. Բուզվէլթ ոնձամբ որոշեց գումարման վայրը որ է Բորթսմութի Նաւարանը՝ նպաստաւոր դիրք ունեցող և բոլորովին մեկուսացած տեղ։ Լրագիրները կ'ըսեն թէ բանակցութիւնները չատ երկար պիտի տեւեն և թէ հոկտեմբերէն առաջ արդիւնքի մը սպասելու չէ։

ՊԷՐԼԻՆ. — Այսօր հացկերոյթ մը տրուեցաւ «Բիկ Լոտուրա» գրահաւորին մէջ։ Մէջ և Բայեար ծովակալները խանդավառ բաժակաճառեր արտասանելով յայտարարեցին թէ անդ. ռուսական նաւատորմին Պրէսդ ժամանումը կ'ամրապնդէ Անգլիոյ և Ֆրանսայի սիրալիր յարաբերութիւնները։

ԲԱՐԻԶ. — Կոլուա կը հրատարակէ իր մէկ խմբագրին չանհկան տեսակցութիւնը արտաքին գործոց Նախարդ Նաւարար Մ. Տէլքասէի հետ։ Մ. Տէլքասէ խօսելով Պրէսդի մէջ տեղի ունեցած անգլուֆրանսական հանդիսութեանց վրայ, ըսեր է թէ անգլիական նաւատորմին Ֆրանսա այցելութիւնը ցոյց կուտայ որ Մարոքի մասին ֆրանսուգերման համաձայնութիւնը չէ խանթարած իր գործը՝ անգլուֆրանսական համաձայնութիւնը։ Նաւատորմին այցելութիւնը ապացոյց է սաոր, և սով կը ջրուին գերման թերթերու այն զրոյցները թէ Մարոքի խնդրոյն խաղաղապէս կարգադրումը Ֆրանսացիներուն և Անգլիացիներուն յարաբերութիւնները պաղեցուց։ Մ. Տէլքասէ ըսեր է նաև որ անգլիական և ֆրանսական նաւատորմերուն միացումը պատերազմական այնպիսի ահաւոր գործիք մը կը կազմէ որուն դէմ Գերմանիա չէր կրնար դիմանալ։ Մ. Տէլքասէ իր հրաժարումէն առաջ յայտարարեր է Նախարարաց Խորհուրդին ժէջ թէ սխալ կ'ըլլայ ընդունիլ դեսպանախորհուրդի գերման առաջարկը, վասնզի Մարոքի խնդիրը լոկ գաղթային պարզ խնդիր մը չէր։ և մանրամասնաբար պարզած էր Նախարարաց Խորհուրդին առջև թէ Ֆրանսա բնաւ վախնալու տեղի չունէր, և ի վիճակի էր դիմադրելու Գերմանիոյ կողմէ ըլլալիք ո և է յարձակման։ Մ. Տէլքասէ աւելցուցեր է թէ կը վախնայ որ ապագան իրեն իրաւունք տայ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Ասուելի պայթում մը տեղի ունեցաւ Կալլէսի երկրին Ուօդսընի ածխահանքին մէջ։ 120 հոգի մեռան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԿՏԱԿ ՄԸ

Խառն Ժողովոյ վերջին նստին մէջ կարդացուեցաւ կտակագիր մը, որով երկու բարեսիրտ անձեր 3000 ոսկի կը նուիրեն Բերայի եկեղեցիին, կրթական չէնքի մը չինութեան համար, պայմանաւ որ 12 տարի չարունակ 3000 ֆր. տանան։ Եթէ մինչև այն ատեն մեռնին, Բերայի եկեղեցին այլ ևս ո՛ և է դրամ պիտի չվճարէ ժառանգորդներուն։

ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՑՑՆԵՐԸ

Ամէն տարի պարբերաբար կը ծեծուի դրպանի օրացոյցները նուազուրդի դրութեամբ տպագրելու խնդիրը եւ միշտ ձայն բարձրանալ յանապատի կը մնայ ան։ Տպարանապետներ և մասուլի աշխատաւորներ իրարանցումի մը կը սկսին այս 60000 օրինակ օրացոյցը այս կամ այն եղանակով ժամն տպելու մրցումով, և սակայն անոնց և ոչ մէկը արդիւնք կ'ունենայ ու օրացոյցը կը տպուի միշտ այն պայմաններով ու գիներով որոնք նախասահմանուած են այս մեծաքանակ գործին համար։ Եթէ խնդիրը անհատական ձեռնարկի մը վրայ ըլլար, բնականաբար այսչափ թիւադրութիւններու ու դիտողութիւններու անլսելի մնալը տեսնելով պիտի ստիպուէինք լուռ մնալ, և սակայն որովհետեւ Հիւանդանոցի նման բարգաւաճ հաստատութեան մը կը յատկացուի ամբոր հասոյթը, և որովհետեւ Հիւանդանոցին վարչութեան ու մասնակարարութեան գլուխ գտնուողները միշտ տարմաղիր կը թուին օգտակար թելադրութիւնները ընդունելու, պարտաւոր կը զգանք զմեզ թարգման կանգնել հանրութեան փափաքին և խնդրել որ նրա զուզուրդի դրութեամբ կատարուի օրացոյցի տպագրութիւնը։

Դրպանի օրացոյցը վերջին 20 տարիներուն մէջ մէկ քանի տարիներէ անցնելէ ետք, կ'իմանանք թէ այս տարի ալ անոր տպագրութիւնը յանձնուած է Պայպըլ-Հաուզի Մատթէոսեան տպարանին, քանի որ մրցում մը կայ հիմա Հիւանդանոցի և Պատրիարքարանի միջև տպագրական գործերը առանց նուազուրդի պայմանագրական տպարաններու յանձնել։

Աւելորդ է ծանրանալ նուազուրդի դրութեան անհրաժեշտութեանը վրայ, քանի որ քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ բոլորովին ընդհանրացած դրութիւն մըն է ան զոր կառավարական ամէն պաշտօնատուն կը գործադրէ անխտիր նոյն իսկ 150 զրուշնոց գնումի մը համար։

Հիւանդանոցը որ գիտական ամէն նորութիւններու հետ, վարչական ու մատակարարական ամէն օգտակար դրութիւն իւրացուցած է և կ'իրացնէ, չէնք գիտէր թէ ինչո՞ւ անտարբեր կը գտնուի երբ խնդիրը պարզ եւ ընդարձակ օրացոյցերուն հրատարակութեանը գայ։

Կը հաւատան թէ իւրաքանչիւրը 10-12 փարա գինով տպագրել տանձնած է Մատթէոսեան տպարանը՝ դրպանի օրացոյցը, մինչդեռ ուրիշ մրցակիցներ պատրաստակամութիւն կը յայտնեն մինչեւ 7-8 փարայի իջեցնել այդ գործը։ Իրաւ է որ առաջին առթիւ, գուցէ աննշան բան մը երեւայ 2-3 փարան եւ սակայն երբ ըսենք թէ 60,000 հատ դրպանի օրացոյց կը տպուի և իւրաքանչիւր 1 փարան 15 ոսկի կ'արժէ օրացոյցին համար, այն ատեն դիտրին է երեւակայել թէ այս աննուազուրդ տպագրութեան երեսէն Հիւանդանոցը առ նուազն 30-40 ոսկի մօտ դրամ մը կը կորսնցնէ, ինչ որ ձեռք անցընելու համար դանձնակ, պնակ են. պատցնողները զէթ միլիոն մը անդամ կրկնել ստիպուած են սա յանկերգը.

«Հիւանդանոցի հազարաւոր պաշարպարեալներուն, հիւանդներուն, ծերերուն և անչափահասներուն պնակն է, անտես մի՛ առնէք։»

Արդ երբ 10 փարա վրցնելու համար այսչափ սրտաշարժ յանկերգ կը ճարտասանենք, ինչո՞ւ հաւուի չանենք 30-40 ոսկին որ կ'երթայ պարարտացնել քսակը արդէն ատոր բնաւ պէտք չունեցող տպարանապետի մը։

Մնաց որ մէկէ աւելի Հայ տպարանատէրներ «եթէ ո և է տպարանի մը դրամ չանեցնելու համար պիտի տրուի դրպանի օրացոյցը, գոնէ մեզի թող յանձնուի անոր տպագրութիւնը» կ'ըսեն ամենայն իրաւամբ։

Հայ տպարանատէրները կ'ըսեն նաև թէ «Մատթէոսեան տպարանը արդէն չափազանց խնդացած է Պայպըլ Հաուզի միսիոնարական չահաւէտ գործերու տպագրութեամբը և գրպանի օրացոյցի նման գործերուն մէջ մինչեւ որ մեծ չահ մը չի տեսնէ, չի կրնար ստանձնել»։

Դրպանի օրացոյցը գեղարուեստական արտադրութիւն մը չէ, մեքենական աշխատութիւն մըն է աւելի՛ զոր ամէն տպարան կրնայ ստանձնել։

Տարբերութիւնը սա կ'ըլլայ որ մեծ ծախսերով դարձող տպարան մը հարիւրին 20/30 սուղ գնով կը տպէ զայն, մինչդեռ իր իւղովը տապկուող տպարան մը մեքենային գործ հայթայթած ըլլալու միտարութիւնով կը գոհանայ ամէնէն նուազ չահով իսկ։

Քաջայոյս ենք որ զէթ այս անգամ նկատողութեան կ'առնուի Հայ տպարանատէրներու այս արդար առաջարկը և նուազուրդի կը տրուի մի անգամ ընդմիշտ դրպանի օրացոյցը, երբ մանաւանդ Հիւանդանոցի չահն ալ նոյնը կը պահանջէ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը երէկ Բերա Էյանան վարժարանը երթալով, ներկայ գտնուեցաւ չրջանաւարտներու կրօնագիտութեան հարցաքննութիւններուն։

ՅՈՎՍԷՓ Իզմիրեանց գբական Ճանաչողովը հրաւիրագրեր զրկեց մայրաքաղաքիս բարձրաստիճան եկեղեցականներուն և ծանօթ անձնաւորութիւններուն, ներկայ գտնուելու առաջիկայ հինգշաբթի օր ժամը 2½ին Ղալաթիոյ Խորհրդարանը տեղի ունենալիք գրական հանդէսին։ Ս. Պատրիարք Հայրը նոյն առտուն Ղալաթիոյ Եկեղեցիին արարողութեանց նախագահելէ և օրուան ճոխին առթիւ քարոզելէ յետոյ պիտի նախագահէ նոյն օրուան Իզմիրեանց հանդէսին և անկէ վերջ տեղի ունենալիք Խառն Ժողովին որ փոխանակ չորեքշաբթիի Հինգշաբթի տեղի պիտի ունենայ։

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ Ս. Հայրապետը Յուլիս 8ին Տվղիս երթալով ներկայացաւ Կովկասի փոխարքայ Վորոնցով Տաչքով իշխանին։ Ս. Կաթողիկոսին կառքին կը հետեւէր Խաչամ չքաղաքացի մը։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ Վարժարանի այն ընթացաւարտները, որոնք Բարիզ կը գտնուին առեւտրական պատճառներով, անցեալ Կիրակի օր տեղւոյն եկեղեցիին մէջ հանգուցեալ Պ. Կարապետ Եղանցի հոգւոյն համար յատուկ հոգեհանդստեան պաշտօն և Ս. Պատարագ մատուցանել տուած են տեղւոյն հոգևոր հովիւ Տ. Վռամշապուհ քհ. Քիպարեանի։

ԱՐՄԱՇՈՒ վանքապատկան կալուածները նորոգութեան և չինութեան կարօտ ըլլալով, Խնամակալութիւնը որոշած է զանոնք նորոգել և այդ կալուածներուն չինութիւններուն հսկողութիւնը յանձնած է Տ. Ներսէս Ծ. վրդ. Բարթողիմէոսեանի։

ՊԱՏՐ. ՓՈԽԱՆՈՐԴ Տ. Գաբրիէլ եպսկ. ընկերակցութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր անձնական քարտուղար Տ. Ղեւոնդ վրդ. Դուբեանի, այսօր Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ ֆրանսական դեսպանատունը կ'երթայ, Ֆրանսացոց ազգ. տօնը շնորհաւորելու համար։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ վարժարանի ընթացաւարտ կարգին ընական պատմութեան քննութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ առաջնորդութեամբ Յովհաննէս էֆ. Մուրատեանի։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ Որբանոցի Խնամակալութիւնը որոշած է դպրոցական նոր տարեշրջանին առթիւ ֆրանսերէնի դասերը յանձնել Կայս. Լիսէի այս տարուան չրջանաւարտներէն Դրիդոր էֆ. Եսայեանի, որ Որբանոցի նախկին չրջանաւարտներէն է։ Այս կարգադրութեամբ Որբանոցը խնայողութիւն մըն ալ ըրած կ'ըլլայ և դասաւանդութիւնը աւելի գոհացուցիչ կ'ըլլայ, փոխանակ դուրսէն չարաթական քանի մը ժամուան համար հեւ ի հեւ մարդ փութացընելու։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ հաշուեքննիչ Ցանճանաժողովը երէկ առտու դարձեալ Նիստ գումարեց Պատրիարքարանի մէջ, ի ներկայութեան անդամներուն մեծամասնութեան։ Ժողովին ներկայ էր նաև Տ. Ղեւոնդ վրդ. Մագուտեան։ Ժողովը հաշուական խնդրոց մասին կարգ մը տեղեկութիւններ և ծանօթութիւններ ստացաւ Տ. Ղեւոնդ Վ.է և ինչ ինչ խորհրդակցութիւններ ունեցաւ Ն. Գերապատուութեան հետ, որ յետոյ այցելեց նաև Ս. Պատրիարք Հօր։

ՌՈՏՈՍԹՈՅԻՆ դարձեալ խնդրուած է առժամեայ Բաղ. Ժողով մը կազմել, տեղւոյն եկեղեցական և կրթական գործերը երեսի վրայ չմնալու համար։

ՇԱՊԻՆ ԴԱՐԱՀԻՍԱՐԻ Առաջնորդ Տ. Մմբատ Ծ. վրդ. շնորհակալութիւն և երախտագիտութիւն յայտնած է Ս. Պատրիարք Հօր և կեդր. Վարչութեան Խառն Ժողովին՝ այն որոշումին համար, որով զինքը կոչած են եպիսկոպոսական աստիճանին և ընծայական թուղթ մը զրկած են։

ԲԵՐԱՅԻ Լսանան վարժարանի տարեկան հանդէսը տեղի պիտի ունենայ առաջիկայ չաբաթ օր, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։

ԲԵՐԱ, Զէյտ փողոց, Քերց Անարատ Յղութեան վարժարանին մրցանակաբաշխութեան հանդէսը տեղի պիտի ունենայ վաղը ժամը 7ին (Ը. Թ.) Սաղզ Ազատի Պատրիարքանիստ եկեղեցիին գաւիթը։

ԱՄԱՍԻՈՅ Պատր. պատուիրակ Տ. Սահակ վրդ. Օտապաշեան Յունիս 4ին Մարզուան ուղեւորելով, տեղւոյն կարգ մը եկեղեցական և կրթական գործերը կարգադրած և Յունիս 13ին մեկնած է Ամասիա։

ՊԱԼԱԿԻՍՅԻՆԵՐԸ դարձեալ նամակով մը տեղւոյն եկեղեցական և կրթական գործերուն անկերպարան վիճակը յայտնելով, խնդրած են Պատրիարքանէն որ իրենց եկեղեցիին վերայ քանանայի մը ձեռնադրութեան հրաման տրուի։

ԱԶԴ. — Առաջիկայ կիրակի յուլիս 3ին Սրբոյն Գրիգորի մեծոյ Լուսաւորչի Գիւտ Նշխարաց ծոնին տարեդարձը՝ համանուն եկեղեցւոյս մէջ ծոնախմբութիւնն տոնիս, Ամենապատիւ և Գերերջ. Հոգեւոր Տէրն մեր Պօղոս Պետրոս ԺԲ. Սարգսեան Կաթող. Պատրիարքը մեծաշուք հանդիսիւ Զայնաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ հինգ ի ժամ 1½։

Ուստի կը հրաւիրուին ամենայն պարտաճանաչ որդիք Լուսաւորչի ներկայ գտնուելով՝ իրենց երախտագէտ զգացմամբ մասնակցիլ գոհաբանական աղօթից։

Առաւօտեան ժամերգութիւն ի ժամ 12, Թիւ Պատարագ ի ժամ 12։

ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ս. Գր. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ

Օրթաքէօյ, 29 յունիս 905

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ. — Պարտք կը համարիմ հրապարակաւ խորին շնորհակալութիւն յայտնել տեղւոյս Պատ. Աղքատախնամին և Տօքթ. Մալխասեան էֆ.ի որոնց փութկոտ խնամքներով կարճ մի՛ղոցի մէջ բոլորովին ապաքինեցայ տաժանելի հիւանդութենէ մը որ 6-7 ամիսէ ի վեր կը տառապեցնէր զիս։

ՊԵՏՐՈՍ ՀԱՃԻ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Պանտրմա

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ազգային Ուսումնական Խորհրդոյ

Նախնական կրթութեան Կաղմական Կանոնագրին ԼԱ. յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն ներկայ դպրոցական տարեշրջանի ուսուցչական ընտրելեաց Բենիչ Ցանձնաժողովն կազմուած լինելով, ըստ ԼԴ. յօդուածոյ նոյն կանոնագրին սահմանեալ հարցաքննութեանց հրահանգին հետեւողութեամբ քննութեանց մասին հետեւեալ կարգադրութիւնն և ժամանակացոյցն որոշուած են.

Ա. Ուսուցչական ո և է կարգի վարելական ստանալ փափաքող ընտրելիներէն պէտք է որ այրերը 21 և կիները 18 տարիքը ամբողջացուցած ըլլան և գրաւոր կերպով դիմեն Բենիչ Ցանձնաժողովին և ներկայացնեն՝

1. Իրենց ծննդեան և մկրտութեան վկայականը.

2. Իրենց դպրոցական վկայագիրը, և բնական թաղին Սուագերէցին և Թաղ. Խորհրդոյ վկայականը իրենց վարուց ու բարուց մաքրութեան, եթէ օգնական ուսուցչութեան կամ մասնաւոր ճիւղի մը կամ հիւղերու օգնական-դասատուի կամ օգնական ուսուցչուհւոյ վկայական կ'ուզեն ստանալ։

3. Իրենց օգնական ուսուցչութեան վկայական՝ եթէ կ'ուզեն դատարակ-ուսուցչի կամ մասնագէտ ուսուցչի վկայական ստանալ, ինչպէս նաև ըստ ԼԴ. յօդուածի կանոնագրին՝ իրենց պաշտօնավարած վարժարանց տեսչութեան, Թաղ. Խորհրդոյ կամ Հոգաբարձութեան վկայութիւնն առ նուազն երկամեայ օգնական-ուսուցչի կամ վարժուհւոյ բաւական ծառայութեան։

4. Համառօտ տեղեկագրութիւն մը իրենց անցեալ զբաղմանց և պաշտօնավարութեանց վրայ։

Առանց այս վկայագրերուն ընտրելին չընդունուիր քննութեանց մասնակցութեան։

Բ. քննութիւնները տեղի պիտի ունենան ըստ հետեւեալ ժամանակացոյցի,

Նիստ Ա., 15 Յուլիս Ուրբաթ.— Արձանագրութիւն ընտրելեաց։

Նիստ Բ., 22 Յուլիս Ուրբաթ.— Կրօնք և բարոյագիտութիւն.— Տնտեսագիտական ծանօթութիւնք։

Նիստ Գ. 29 Յուլիս, Ուրբաթ.— Հայերէն լեզու.— Գիրգագրութիւն։

Նիստ Դ. 5 Օգոստոս Ուրբաթ.— Ընդհ. Պատմութիւն.— Աշխարհագրութիւն, գծագրութիւն։

Նիստ Ե. 12 Օգոստոս Ուրբաթ.— Ուսողութիւն.

Նիստ Զ. 19 Օգոստոս Ուրբաթ.— Օսմաներէն, Ֆրանսերէն և ուրիշ օտար լեզուներ։

Նիստ Է. 26 Օգոստոս Ուրբաթ.— Բնական գիտութիւնք, առողջապահական գիտելիք։

Նիստ Ը. 30 Օգոստոս Երեքշաբթի.— Կար, ձեւ, ձեռագործ։

Քննութիւնները պիտի կատարուին առաւօտները ժամը 2ին և կէս օրէ ետք 6—9։

Հետեւաբար՝ ամէն անձնք որոնք կը փափաքին ուսուցչական ո և է կարգի վկայական ստանալ, և կամ փոփոխել իրենց վկայականը, կը հրաւիրուին դիմել քննիչ Ցանձնաժողովին վաւերական գրերն ի ձեռին, յառաջիկայ Յուլիս 15ի Ուրբաթ առաւօտ ժամը 2էն 5 Բերայի Ազգկանց Արհեստանոցն արձանագրութեան համար, ուր և պիտի կատարուին ապա քննութիւնները։

(Պ.Ի.)

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՄԱՀ

Այսօր Թօփգարուի Ս. Նիկողայոս եկեղեցիին մէջ ժամը 8ին (Ը.Թ.) պիտի կատարուի Տիկին Հայկանոյշ Ա. Վարդանեանցի Յուղարկաւորութիւնը։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԷՆ

BOURSE DE PARIS

13 Յուլիս 1905

Հեռագրական գործակալութիւնը այս գիշեր Բարիզի Սակարանին դիները չնաղդեց մի՛ չնչ թերթիս՝ մաժուլը գրուած պահուն։

ՌԷՍՄԻ

ԹԷՎԱՅԻՇԱՔ

Տիմանը Մուհսէպպի սընրգը Լիվէկ միւմ.յիզլէրինէն սատ. Հասան Շիւքրի էֆ.էյ թէրիիէն ըլ-Թպէի Ուլա սընրգը սանիսի թէվֆիհ պուրլմուշ տրը։

ՆԸՇԱՆ

Սլմանիա տէվլէթը Գէլիմէնիին Տէրսաաէթ սէֆարէթի սթաչէ միլիթէրի Մ. Գոն Լայրչիկը իլէ Իզմիր ժէնէրալ գոնսոլոսը Մ. Մորթմանա իքինճի ըրթպէտէն Նըշանը ալիի Օսմանի ինսան պուրլմուշ տրը։

ՆԵՐՔԻՆ

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԲԱՐԶՐ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն Ելմտական Բարձր յանձնաժողովը Պետական Խորհուրդի պաշտօնարանին մէջ պատրաստուած մանաւոր տեղը պիտի գումարուի որոշեալ օրերը։ Աւագ անդամի պաշտօնը պիտի վարէ Աւետարանն ու հարօրգուա չինութեանց նախարար Զիւնի փաշա։ Կայս. Իրատէին համաձայն կառավարական պաշտօնատարներու կողմէ Հաշուակալութեանց Ատեանին տրուած հաշուեցոյցերը կանոնաւոր կերպով պիտի պատրաստուին և ժամանակին պիտի յանձնուին։ Ցապաղումներու պատճառ եղողները եւ հաշուեցոյցերը պէտք եղածին պէս չպատրաստողները պատասխանատու պիտի ճանչցուին։ Այդ մասին Ելմտական Բարձր Ցանձնաժողովը քննիլով պիտի կատարէ։

ՊՈԼԻՍ - ԲԷՕՍԹԷՆԻԷ ընդծովեայ պարանին ամբողջացման համար, Բիլիսէֆ մինչև Բերայի հեռագրատունը ցամաքային թելին զետեղումը աւարտեցաւ և երէկուընէ սկսաւ գործել նոյն ընդծովեան։

ԲԱՐԻԶԻ օսմ. դեսպան Միւնիր փաշա օգտակարութեան համար Զուիցերիա գացած է։

ՀԱՄԱ-ՀԱԼԷՊ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. — Համայնէն Հալէպ երկարելիք երկաթուղիին չինութեան Տնօրէնը և ճարտարագէտները մօտերս Պէրութ պիտի ժամանեն և չինութիւնները, զանազան տեղերէ միաեանցն ժամանակ սկսելով, մինչեւ 10-15 ամիս պիտի աւարտին։ Համայնէն Հալէպ հեռաւորութիւնը 143 քիլոմէթր է, հողը հարթ է և խորտուբորտ տեղեր չունի, որով չինութիւնները դիւրաւ պիտի կատարուին. միայն դեռի մը վրայ կամուրջ մը պիտի չինուի։ Գիծը՝ Խանը Մէչիսունի, Մասքաթ-էլ-Նամանի և Սէրգապլի կայաններէն անցնելով Հալէպ պիտի երթայ։

ԲԺԻՇԿՆԵՐԸ. — Պետական Խորհուրդը կարգ մը որոշումներ տուաւ արգիլելու այն անձերը որոնք ավկայական և կամ իրենց վկայականը առանց Բժշկական Վարժարանէն վաւերացնելու, բժշկութիւն ընելով հանրային առողջապահութեան կը վնասեն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Ներքին գործոց նախարար Մ. Բէթքով մեկնեցաւ Բարլեսպատ։

* * * Երկրագործական նախարարութեան երկրաբան-հանքաբան Մ. Վանքով պատրաստած է Իշխանապետութեան մէկ երկրաբանական ցոյցաքարտէսը, ուր նշանակուած են բոլոր հանքերուն և երկրային հարստութեանց տեղերը։

* * * Առողջապահական ոստիկանութեան պաշտօնին մասին նոր օրինագիծ մը կը պատրաստուի։

ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ. — Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին առեւտրական ճիւղին նախագահ Արիֆ պէյէ, սպայակոյտի Ե. ճիւղին Տնօրէն Անմէտ Շիւքրի փաշայէ, Սպարապետի Դրան չինութեանց ճիւղէն Բասիմ փաշայէ և Սպայակոյտի գնդապետներէն Էտհէմ պէյէ կազմուած յանձնախումբը որ կարգ մը քննութիւններու համար Աքքա զրկուած էր նոյն քաղաքը ժամանած է։

ՇՕՖՕՏՐԱՑԻ երկրաչարժեալներուն համար Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած նպաստը բաժնելու պաշտօնը տանող յանձնաժողովը, որ հոն գացեր էր, վերադարձաւ։

— Շքոտրոյի երկրաչարժեալներուն նպաստ հանգանակութիւնը հասաւ 360,130 զրուշ։ Մաքսատուն Սեպուհ պէնտիրեց 200 զրուշ, Ցարութիւն էֆ Գարամանեան 100 և տպարանապետ Սերվիչէն էֆ. 20 զրուշ։

ՀԱՆՔ. — Պուրնապատի (Այարլի) կողմերը գտնուած արծաթախառն ոսկի՝ չահագործումը պիտի յանձնուի Մ. տ Տուայի։

ՅՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՄԸ ՀԱՅ ՄՕՐԱՔՈՅՐԸ. — Հէյդէլիի մէջ կը բնակի Ցունաց Երուսաղէմի Նախորդ Պատրիարք Տ. Նիկողիմոս որ երեւելի դէմք մըն է Օրթոտոքս եկեղեցիին մէջ։ Բերայէ նամակագիր մը Ցոյն Պատրիարքին կեանքին մէկ հետաքրքրաշարժ պարագան ի վեր կը հանէ։ Կ'ըսէ թէ Տ. Նիկողիմոսի մայրը ծնունդով Հայուհի մըն է եղած, Պոլիս, Ֆէնէրի թաղէն, ուր Քիրէմիտ Մահալլէսի կը բնակի տակաւին անոր քոյրը՝ Արմիկ Տուտու։ Տ. Նիկողիմոս մանաւոր հոգածութիւն մը ցոյց կուտայ իր այս մօրաքրոջ որ դեռ կը պահէ Հայ կրօնքը։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ Վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ 10 միլիոն 50 հազար հատ քարէն տոմակի գնումը։ Ցանձնաւորները կրնան դիմել Շիրքէթի Վարչական Խորհուրդին Դ. և Շբ. օրերը ժամ 6էն մինչեւ 10։

Շիրքէթի 8544 և 8545 թիւ արժեթուղթերը կորսուած ըլլալով, նոր ստանալու համար դիմում եղած է. հետեւաբար նախկինները անարժէք կը հռչակուին։

ԶՐԱԱԹ ԿԱՋԷԹԱՍԻՆ այս չաբթուան թիւը հրատարակուեցաւ ճոխ պարունակութեամբ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ. — Իզմիրի եղեռնագատ ատենը կը տեսնէ դատը Աթանաս Բոլիքոնտրիի անուն մէկու մը, որ իր հայրը սպաննած է։ Ոճրապարը հետեւեալ կերպով խստացուած է իր սպաննութիւնը. — «Հայրս, Աբսոթոլ, հրամայեց ինձի երթալ ջուր բերելու։ Երբ չհնազանդեցայ, սպառնաց ծեծել և քար մը նետեց։ Այն ատեն, բարկացած դանակ մը խլեցի, յարձակեցայ անոր վրայ և երեք անդամ հարուածեցի։ Տեսնելով որ դեռ հոգին վրան է վերջացուցի հրացանի հարուած մը պարպելով գլխուն»։ Դիրազանց լրութեամբ պատմուած այս դէպքէն, դատարանը հետեւցնելով որ ենթական իր միտքին տէրը չէ, որուհետեւ բժշկական քննութեան մը ենթարկել զայն։

ԴՈՂՈՒԻԹԻՆ. — Դամասկոսի մէջ թէմպէլիի ընկերութեան մէջ անցածները գողը մանելով խորտակեցին դրամարկղը և գողցան տեսուչ Մ. Ակրէրթի 49 ոսկինոց, ինչպէս նաև Ընկերութեան պատկանող 2000 զրչ. եւ 900 զրչ.ի դրամ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 13 Յուլիս. — Բեթերսպուրգէն կը ծանուցանեն թէ՝ հաշտութեան բանակցութեանց համար ընտրուած Ռուս լիազօր ներկայացուցչ կոմս Մուրավիէվի հիւանդութեան պատճառաւ, անոր տեղ նոյն պաշտօնին կոչուեցաւ Մ. Վիթթէ։

— Պէյսթի մէջ տեղի ունեցող Անգլուֆրանսական հանդէսները, որոնք կը զարդարուին նախապէս ծրագրուած ճոխ յայտագիրներով չատ փառաւոր ու չքեղ ժամանցներ կը պատճառեն անգլիացի հի

ՍՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԹՎԵՐԹՈՆԸ — 98 —
ԳՐԵՑ ԴԻՎԱՐՆՍԷՆ
ՔԱՐԳՄԱՆԵՑ ՍԻՄՈՆ ԶԷՈՄԼԻԷՐՋԵԱՆ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Դէպի Գանձի Կղզին

Ժ.

ԿՂԶԻՒՆ ԲՆԱԿԻՉԸ

—Կինաս ըսել Սքուայրին, Ժիմ, բուսնակից Պէն Կըն, կինաս անոր կնոջ խօսքերս։ Նաւազ չէ, պիտի ըսես իրեն։ Երեք տարի կղզիին մէջ մենակած է դիւրեր ցերկ, ալեւոր և գէշ սիրտն, յանախ խորհելով իր ծերունի հայրն վրայ և հարցնելով իւրովի թէ ինչպէս տակաւին ողջ է, բայց խորհելով նաեւ որիշ բանի մը վրայ և ուրիշ բանով մը զբաղելով։ Եւ յետոյ նաւը կը սեղմես սա կերպով։

Եւ նորէն թեւս սեղմեց, երեսս նայելով չարաճճիօրէն։ Յետոյ շարունակեց,

— Պէն Կըն բարի մարդ մըն է, բայց ես իրեն, և դիտէ տարբերութիւն գնել հշմարիտ ազնուականի մը հարստութեան ապեռաներէն մէկուն մէջեւ, ինչպէս կ'անուանուին, ինք ալ այնպէս եղած ըլլալով....

Իր խօսքը ընդմիջեցի յայտարարելու համար որ բառ մը չէի հասկնար իր պատմութենէն։

—Հոգ չէ, աւելցուցի։ Խնդիրը ի՞նչպէս։ առաջատանաւ դառնալս գիտնալու վրայ է։

—Ատիկա՞ է որ հոգ կը պատճառէ քեզ, ըսաւ։ Հապա նայէ, զոր իմ ձեռքովս պատրաստած եմ։ Ճերմակ ապառաժին տակ պահած եմ զայն։ Եթէ գործը հոն գայ, մութը կոխելուն պէս կը փորձենք այդ նաւակով երթալ առագաստանաւը։ Բայց ի՞նչ է սա, ըսաւ յանկարծ։

Թէեւ արեւը մարը մտնելու համար տակաւին բաւական ժամանակ կար, կղզիին բոլոր արձագանգները թնդանօթի հարուած մը կ'արձագանգէին։

—Կոիւը սկսաւ, պոռացի։ Նաեւէս եկէք։

Բոլոր վախերս մոռնալով, սկսայ դէպ ի եզերք վազել, ետեւէս ունենալով կղզիին բնակիչը։

—Ձա՛խ կողմը, ձախ կողմը դարձիր, ընկե՛ր Ժիմ, կ'ըսէր, ծառերո՛ւն տակ։ Անաւասիկ այն տեղը ուր առաջին այծը զարկի։ Ա՛լ չեն գար հոս և շատ կը վախնան Պէն Կընէն։ Անաւասիկ գերեզմանատունը, աջ կողմին վրայի սա անջատ բլուրները։

Այսպէս կը շատախօսէր, առանց պատասխանի սպասելու։

Բաւական երկար մէջտեղ մը եռքը, հրազէններու հարուածներ յաջորդեցին թնդանօթի հարուածին։ Յետոյ խորին լռութիւն մը տիրեց և որովհետեւ եզերքին կը մօտենայի, յանկարծ քառորդ մղոն հեռուէն նշմարեցի անգլ. դրօշը որ կը ծածանէր օդին մէջ, ծառերուն վերեւ։

ԺԶ.

ԱՄԲՈՑԻԿԸ

(Տոքտորին պատմութիւնը)

Հոս, պատմութեան թելը ձեռք կ'առնեմ պատմելու համար ինչ որ Ժիմ կրցած չէր տեսնել, կղզին գտնուելուն պատճառաւ։

Կէս օրէն ետքը ժամը 1 ու կէսը կար երբ նաւակները բաժնուեցան Խաբանիօլայէն, եզերքին մօտենալու համար։ Նաւապետը, Աքսայրն ու ես կը խորհրդակցէինք սրահին մէջ։ Եթէ միայն քիչ մը հով ըլլար, մեր որոշումը իսկոյն պիտի տայինք։ Առաջատաղաւին մէջ մնացած վեց նաւաղներուն վրայ պիտի իյնայինք, պարանը պիտի կարէինք և բայը պիտի ելնէինք։ Բայց տերեւ անգամ չէր շարժեր։ Եւ մեր անձկութիւնը ամրոզացնելու համար, Հընդըր եկաւ իմացուց մեզի որ Ժիմ Հոուքինս նաւակներէն մէկուն մէջ սպրդելով միւս նաւաղներուն հետ եւ զերք գացած էր։ Անոր հաւատարմութեան վրայ կասկածիլը մտքերնէս անգամ չանցաւ։ Անոր կեանքին համար էր որ կը դողայինք։ Ասպեռներուն ձեռքը գտնուելով, արդեօք տղան առագաստանաւ պիտի դառնա՞ր։ Շատ կը տարակուսէինք։

Նաւակամուրջը ելանք։ Խայծդանը պարզապէս կ'եռար տախտակամածին բացուած քներուն մէջ։ Այս խարխափելիքին դարչելի հոտը սիրտս խառնորտկեց։ Եթէ երկիւղ տնդերն ու փորտրութիւնը սառառնած են օդին մէջ, անշուշտ այս դարչելի տեղուոյն մէջ է։ Վեց նաւաղները երկնցած էին յառաջակողմէ բարձրաւանդակին վրայ, առագաստի մը ստուերին տակ, իրարու հետ փսիրսալով։ Ցամաքին մօտ կընայինք տեսնել երկու նաւակները գրանք առուակի մը բերանին մօտ կեցած էին, իրարանցիւրը նաւաղի մը հսկողութեան տակ։ Անանցմէ մէկը երգ մը կը կանչէր սաստելով որ մինչեւ մեզի կը հասնէր։

Սպասումը անտանելի կ'ըլլար։ Որոշուեցաւ որ Հընդըր ու ես լոր առնելու համար պզտիկ նաւով ցամաքին մօտենայինք։ Մեւս նաւակները դէպ ի աջ կողմ ուղղուած էին։ Իսկ մենք քարտէսին վրայ նշանակուած ամրոցիկին կողմը ուղղուեցանք։ Այս շարժումը մառոզութիւն պատճառեց նաւակները պահպանող երկու մարդոց որոնք իրարու հետ խորհրդակցեցան։ Եթէ Սիլվերին իմացնելու երթային, գործը անշուշտ ուրիշ կերպարանք մը պիտի առնէր։ Բայց անտարակոյս հրաման մը ունէին, վասն զի որոշեցին հանդարտ կենալ իրենց տեղը, և այն որ սուլելով կ'երգէր, շարունակեց այս երաժշտական մարգանքը։ Եզերքին վրայ բարձր մաս մը ըլլալով, նաւակս վարեցի այնպիսի կերպով մը որ այս բարձր մասը անոնց և մեր մէջեւ մնար, և անոնք մեզ չկարենային դիտել մինչեւ որ ցամաքին մօտենայինք։ Եզերքը ցատկելով, քայլերս կարելի եղածին չափ փութացուցի առանց վարանելու, մնաքսէ խոշոր թաշկինակ մը դնելէ ետքը գլխարկս տակ, արեւէն պաշտպանուելու համար։ Ձեռքս կը գտնուէր հրազէններուս վրայ, որոնք լեցուն էին։

Հարիւր քայլ առնելով, ամրոցիկին մտեցայ։ Բաւական ճարտարութեամբ հաստատուած էր բլրակի մը վրայ, որուն ստորոտէն աղբիւր մը կը ցայտէր, և կը բաղկանար քառակուսի շէնքէ մը, ծառի կոճղերէ կազմուած և չորս երեսին վրայ ատաղձեայ շինուած։ Գառատուն չունի մարդիկ կընային հանդիսա ընակիլ անոր մէջ և ինքզինքնին պաշտպանել։ Այս շէնքին շուրջը ծառերն ու թուփերը կարուած էին բաւական ընդարձակ շրջանակի մը մէջ, մեկուսացնելու համար զայն ամէն արգելք։ Վերջապէս բլրակին շուրջ ցցապատնէշ մը կար վեց ոտք բարձրութեամբ, առանց դռան, և կազմուած էր իրել հանել զանոնք, նաեւ իրարմէ բաւական բաց էին, որպէսզի թարմ կողերը չկրնան ապաւինել հոն։ Վերջապէս ամրոցիկը անանկ շինուած էր որ ան մը մարդիկ կընային իրենց դէմ շատ աւելի թուով մարդոց դիմադրել։

(Շարունակելի)

ԸՆՏԻՐ ԿԵՐՊԱՍԵՂԷՆՆԵՐ
ալաթա խաֆեար խան երկրորդ յարկ թիւ 83
Ցիանապէն և Անգղիայէն վերջին ոճրաձեւութեան համեմատ պատրաստած զգեստ և ընտիր բուրդէ էրիկ մարդոց համար յատուկ գոսթիւմներ, սարաբանցիներ և բանտալոնցուներ պատրաստ ըլլալով, արդոյ հասարակութեան կը յանձնարարուի անգամ մը անելու մի՛նչեւ վաճառատունը, ուր ճաշակի ազնուութիւնը և գինին չափաւորութիւնը իրարու հետ կը մրցին։
20—21 Գ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՀԱՅՈՒՀԵՅՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ա. Ց Ա Ր Ա Զ Ա Ր
Այս վարժարանը, զոր կը վարէն ինը անգամներէ բաղկացած Խնամակալութիւն մը, և ընտիր ու Ամերիկայի 14 ուսուցիչներէ կազմուած ձեռնհաս ուսուցչական խումբ մը հիմնական դաստիարակութիւն մը կուտայ բոլոր իրեն դիմող Հայ աղջիկներուն։ Կ'աւանդուին բնական, իմաստասիրական, չափական և այլ գիտութիւններ։ Մանաւանդ այժմ կը արուի հայերէն և անգլ. լեզուներուն։ Կ'ուսուցուին նաեւ թուրքերէն և ֆրանսերէն լեզուները։ Վարժարանին երկու ընդարձակ և օդաւէտ շէնքերը, ինչպէս նաեւ նուագակարութեան երկու քիչիկ անդամները մեծապէս կ'ապահովեն աշակերտուհիներուն առողջութիւնը։ Անտառի երկաթ դուռն, որուն մէկ մասնագիծը միւնետ քաղաքն կ'երկարի, ճամբորդութիւնը խիստ դիւրին և հաճելի կ'ընծայէ։ Դիշերօթիկներու տարեթոշակն է 13 օսմ. ոսկի, զոր երկու մասնավճարով պէտք է հատուցանել։ Դաշնակի դասի համար 5 կամ 3 ոսկի կը պահանջուի, դասաւանդութեան թիւին համեմատ։ Երգեցողի դասի համար 2½ ոսկի կը պահանջուի։ Վարժարանին իմաստասիրանը կ'ասի Սեպտ. 13 (Ն.Տ.) Դշ. իրիկունը։ Վարժարանին նոր յայտագիրը ուզողներուն ձրի կը տրուի։ Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիթի, Պայսրը Հաուս, կ. Գոլիս։ կամ գրել Տոյթ. Ս. Լիֆ. Դաւթեանի, Աճեանպան Խնամակալութեան. Ամբոցար։
12—1

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ
ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ ենուամբ հրապարակի վրայ ծանօթ հանդերձեղէնոց այս վաճառատան իկերներէն Տէար Արսակ Մուրիեան բաժնուած ըլլալով, գործը ամբողջովին մնացած է Տէարք Տիգրան Տամլամեան եւ Ընկ.ի որ իրա առաջնոյն պէս չարունակէ գործել նոյն ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ անուամբ։ Ցիչեալ վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուի նոր ու կեղծիկ մեծերգ մը գարնան եւ ամառուան պահանջած հագուստներու, տղոց և տղայոց։ Նաև վաճառատան յարգելի պետերը կ'ստանձնեն պատրաստել ոգարանքով (Sur commande) այլ և այլ հանդերձներ, կերպասի, ձեւի և կարուածքի ազնուութեամբ ամէնէն դժուարահանձնելի իսկ գոհ ձգելու պայմանաւ։ Այս անթիւ նեղոպլեան նոր բերել տուած է նորագոյն կերպասներու ճոխ տեսակներ։ Բացատրելի, վաճառատունը պատրաստ է չարաթական հանգստ վաճառմներով հագուստ պատրաստել ամէն այն ծանօթ անձերուն՝ որոնք մէկ անգամէն գնելու դիւրութիւնը չունին, և այս առթիւ պէտք է յիշեցնել որ որիշ դերձակներու նման ապառիկի տալ դրութիւնը երբէք ենթադրուած ու ուզող չը պիտի ըլլայ յարգելի յաճախորդաց համար։
Սակարկութիւն չիկայ. գիները՝ թիրը ԵՐԿՈՒ դահեկան։ Միակ կեդրոնատեղի։
"ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ,,
Սուլթան Համամ, Հավուզլը խանի կիցը թիւ 25։
50—22

ԹԱՔԹԱՊՐՈՒՆԵԱՆ ԹԷՐԶԻՑԱԿՈՐ
Մանուկ Բայատ Մանասիրը խանդնատ 32 նամէրիլէ մուրաքքաբ օտատ արմարլամա էլպիսէ իլէ մէշղուլ օլուպ, վագթին կիսիրինէ մուվաֆֆագ սուրէթէ պէյիմի էլպիսէ եաբարը կիպի, պուլշէնա արիյին էլպիսէլէրի վէ սարը քուսուրմէրի սէօզ վէրարկի կիւն վէ սատաթտա սէպաթ իլէ հազրը իսէր։ Թիւնարան եազըմրարը իլէ վէ սարի սատարարընա հաֆիթալրէգ իլէ սոպի էլպիսէ եաբար։ պու խուսուս թէրզիի իսէէէգ զէվաթրն մութլագ սուրէթէ հոշնուսրէթինի մուճիպ օլաճաղընան իլանը մէղքիրէ իպթիսար օլունմուշ։
50—33

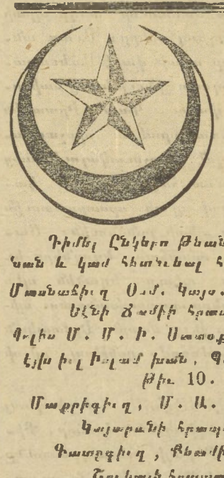

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՆԱՆՈՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԴՐԱՄԱՐԿԻ ՄԻՆՉԵՒ 1903 — ԱՌՀԱՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1903
1,325,000,000 ՖՐԱՆՔ — 510,000,000 ՖՐԱՆՔ
ՀԻՄՆԱՒՔ 26 ՏԱՐԻ. 1873Ի ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀԱԿՈՂՈՒԹԻՒՆ ՆԵՐՔԵՒ
Վ. ՔՈՌՈՒԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ ծամամիջեւ Եւրոպայի ամէնէն նգոր Ընկերութիւնն է
Աճմրցելի ԳԱՐԻՑԱՆԵՐ զուակաց Ապագայի Ապահովագրութեանց
ԱՐԿԱԾՔ ՃԻՒՂ
Ապ հոյաջրութիւն ՇՈՔԵՆԱՒՈՐ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻի, ԹՐԻՆԷԼի ԹՐԱՄՎԱՑԻ եւն. արկածներու դէմ, ալեարիւս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեան ժամանակ, օրինակի համար չարաթական փոքր վճարումով մը, այսինքն ՄԷԿ ՖՐԱՆԿԻՍ և վեցարեւի միմիայն մէկ տարուան համար (որ կ'ընէ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ'ելլայ 10,000 ֆր. մահուան պարագային 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անդարձութեան պարագային, և օրական կինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։
Ընկերութեան ատամատունն է՝ ԳՈՒՄ ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ ի Գոլիս = ՔԱՒԼԻ ԼԻՈՆԷ, ԳԵՐՄ ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ
ԼԻՒԶՈՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԴԱԼԱԹԵԱՆ
50—10 Գոլիս Գալաթիոյոլու խան թիւ 45 եւ 45 եւ։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆԵԱԼ
ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1310 Սեպտեմբեր 20 բուսակիր Ցերմանով
Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակը, Գալաթիա, Քարաքէօյ, Եէնի Կան և կամ հետեւեալ հասցէներուն.—
Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի՝ Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Գոլիս Մ. Մ. Ի. Սաաթ և Ռոսիդի, Էյմ իլ Իլամ խան, Պանքէ գարու թիւ 10.
Մարմարիոյ, Մ. Ա. Անճէլիաս, Կայարանի հրապարակ.
Գատրգիւղ, Բեսարի Լիֆէնթ Շուկայի հրապարակ.
Գատրգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճամասէր.
Գոլիս քաղաքէ, Մ. Ա. Տէմարի.
Գալաթիա, Մ. Ա. Բիրմանց, Թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Գալաթիա, Մ. Եդիէն Բրէմէզի, Թէվէքքիւլ խան.
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի. Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռօսէ, Գլխաւոր Եղեռնաքարի մօտ, թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Բէսսու Լիֆէնթ.
Բ. Սամսարիա, Բէշնիք.
Գոլիս Ս. Միւնիր պէյ, Թէրզագը խան թիւ 8 և 9, առաջին յարկ։
Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։
23—50

ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ
ԵՒ
ՊԷՐՏՈՒԹՍԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ
Կ'ուզէք հարսնիքներուդ փայլը աւելցնել, գեղատես «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆԻ վաճառատունը, ուր քայլի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը զարդարուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր, ոնտրցելի ոճան գիներով։ Կը գտնուի նաև հոն հարսի կիսալանա, քողը, քողի անառակ, զարդարուած կողով, ծաղիկ, փեսայ, եւն. եւն. եւն.։
Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Զամիչեանի հարանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։
ՍԵԱՌ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ
ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ
Կ. Գոլիս, Քամանքօ խանի տակ, թիւ 86
50—50

ԳԻՏՑԱԾ ԵՂԻՔ
ՏՐ. ՌԱՖԱՅԷԼԵԱՆ
փոխադրուած է Բերա (Թաքսիմի մօտ), Թարլաբաշի թիւ 9։ Հոն կ'ընդունի իր հիւանդները ամէն օր կէս օրէն վերջ։
50—49

ԿԿՕԱՆԹՔ
ունիք փոած, կոտրած, ցաւող և լինտերու հիւանդութիւն։ Կատարեալ դարմանումի, և ընկերէն անթերի գործեցկութիւնը արհեստական ակռաներու գեղեցկացման, և լեռվին գոհ մնալու համար, դիմել ԱՏԱՄԱՆԱՒՈՅ
ԱՐԱՍ ԳԱՐԱԳԱՇԻ
Կ. Գոլիս. Ֆանկի Գարա, Գրն.Գիր-Զէ. դիրքին դիմաց, մասը 44Ն 11½, և ամէն առաւօտ կանուխ, Սկիւտար Իսկանտիր, իր բնակարանը։
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ
50—34

ՏՕՔԹԼՕՌ Ն. ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Արանց և կանանց ծննդամիզական գործարանաց մասնագէտ հաստատուած է Բերա, Թրանէլի գլուխը Լէվֆլրի տպարանին դիմացը 8 թիւ արաբ Թըմանը և հիւանդ կ'ընդունի առաւօտեան ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ 12, իսկ կէս օրէն վերջ ժամը 2էն մինչեւ 6, վաճառական քաղաքները ձրի կը դարմանուին։
10—3

ՍՏՈՅԳ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆ, ՄԷՎ ՉՈՒՐԵՐ
Դեղագիրներու արագ պատրաստութիւն, ճշգրիտ գործադրութիւն, դեղերու թարմութիւն և գիներու չափաւորութիւն
ՄԼԷ ՄԸ ՓՈՐՁԵՑԷՔ
Պ. ՏՐԻՅՄԷՃԵԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆԸ
Բերա, Ֆէրէնէյ, Զալոթ էյոյ, Թիւ 21
Գիսեռային սպաս
37—32

ՕՆՆԻԿ ՀԱՃԻՍԱՐԻՄ
ՇԱՔԱՐԵՂԷՆԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Բերա, Բաճկալթի, Պէօյիւքտերէ ճաճսկան Թիւ 38 եւ Ագանամի, թիւ 124
Այս վաճառատունը մէջ կը ծախուին Եւրոպական և Օսմանեան ամէն տեսակ ընտիր չաքարեղէններ, բաստոներ, լոքումներ, լիքէօրներ, իքիրներ, հարսնիքի, նշանուելի և կնունքի յատուկ զարդարուն չաքարեղէններ, ամէն տեսակ սնուցեղէններ, եւն. եւն.։
Կ'ստանձնէ հարսնիքներու սպասարկութիւնը, գոհացուցիչ և դիւրամատչելի պայմաններով։ Կը գտնուի նաեւ ԸՆՏԻՐ ՊԱՂՊԱՂԱԿ, մանաւանդ Բանկալթիի խանութին մէջ, ուր կընան յանախել Բանկալթիի ընտանիքները և խիստ գոհ պիտի մնան։
Այս վաճառատունը բնաւ առնչութիւն չունի ուրիշ ո՛և է նմանօրինակ հաստատութեան հետ։
50—9

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՆ
Վերջին տարիներուս մեր երկրին Գերմանիոյ հետ մշակած Առեւտրական, ճարտարարուեստական և Գրական սերտ յարաբերութիւնները անհրաժեշտ պէտք մը դարձուցած են մեր հայրենիքին ալ ուսանիլ Գերման լեզուն։
Քաջահմուտ և փորձառու ուսուցիչ մը որ Զուրիցերիական համալսարանի Հաստատութեան մը մէջ բազմաթիւ չրջան մը բոլորած է, պատրաստ է թէ դպրոցներու մէջ և թէ՛ անհատներու դասախօսել Գերմաներէն լեզուն դիւրամատչելի պայմաններով։ Կը յուսանք թէ Պատ. Հասարակութիւնը պիտի ջանայ օգտուիլ այս առիթէն։ Դիմողները կատարելագոյն գոհ պիտի մնան,
Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել ժամը 2—6 (Բ. Թ.), Ֆինճանճլար Եօղուշու, Ամերիգան խան, թիւ 12։
14—15

ՕԴՏԱԿԱՐ ՀԱՄՑԷՆ
ԱՏԱՄՆԱՐՈՒԹԻԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
Վ. Մ. ՀԻՆԴԼԷԱՆ
ԼՕԶԱՆԷՆ ՎԿԱՅԵԱԼ
Բերա, Մեծ Փողոց 454. Ռուսական հիւպատոսարանին կից
Կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն մինչեւ ժամը 11 (Բ. Թ.).— Գշ. և Շբ. օրերը առաւօտեան։
Ամէն անոնք որ պէտք ունին Ատամնաբուժական խնամքներու, կատարեալ վստահութեամբ կրնան դիմել ուրեալ Դարմանատուն, ուր՝ պիտի գտնեն կատարեալ դարման, բլլալ վիրաբուժական, կամ սրուեստական ատամներ։ Կատարելագործութեանց համար։
50—25

PHOENIX ASSURANCE L. Co.
„ՓԻՆԻՔՍ"
ESTABLISHED 1792
ՀԻՆԱՐԴԵԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1792ԷՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ
ԱՆԴԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
Անգլ. ոսկի 4,218,000
Ֆինիքսի ոսկի դրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատասխանատուութեամբ և վճառց մէջ իր ակնթարթական վճարումներով։
Ֆինիքսի կ'ապահովագրէ հ դեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն առարկաներ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։
Ընկերութեան նշանաբանն եղած է. ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ և ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒԾ։ Ցարդ վճարած է առաւել քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։
Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ և գաւառաց։
Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Վիքտորիա խան, Պանճ Օթօմանճի խան Գալաթա
Փոխ Դործակալք ի Գոլիս
ՌՈՒԲ. ԱԲԻԿԵԱՆ — ՃԻՎԱՆ ԹԼԷԹԵԱՆ
Էմին պէյ խան — Ֆենզիեան խան
Զմիր ընդհանուր
Ա. ԵՆԳԻԼԷՐՏԵԱՆ
15—50

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՊՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՆՆԱՍՊԱՆ
Mort aux Rats
par la Pâte phosphorée de Louis Steiner de Vernon (France)
ԲԱՒԹ ՖՕՍՖՕՐԷ
15, Médaille aux Expositions or, vermeil, Argent & Bronze
Ի Վերնօն (Ֆրանսա) ալեարհանաչաշ Լուսի Շթայների պատրաստած այս անզուգական դեղը որ վայրկենապէս կ'սպաննէ գաւազանն և քաղաքին ամենէն մեծ մուկերը. կը ծախսուին մասնաւոր չիչերու մէջ հետեւեալ գիներով
¼ ՇԻՇԸ 50 ՓԱՐԱՅ — ½ ՇԻՇԸ 2 ՂՐՈՒՇ
TUE SOURIS (MARQUE DÉPOSÉE)
Թի ՍՈՒՐԻՆ ցօրենի հաստիկներ են որ մանաւորապէս պատրաստուած է փոքր մուկեր (ֆրնտրգ սրչարը) իրենց նաև պարտէզներու մէջ հոդին տակ պրող մուկեր, նայն վն սատկար փոքր կենդանիներ սպաննելու համար
¼ ՏՈՒՓԸ 50 ՓԱՐԱՅ
Վերոյիշեալ դեղերը կը ծախուին
Գոլիս. Ամէն մեծաքանակ դեղարէյից վաճառատունները և դեղագործները։
» Պէն Պիր Զէյիտ վաճառատունը, Պանճէ-Գարու.
» Իպրահիմ Լիֆէնթ էֆէնտի, Մէսրը Զարչին
» Տ. Բ. Տիմիթոչէսի, Անգլիական վաճառատունը Պանճէ Գարու.
» Պազար ար Ֆրանս, Նպարեղէնի վաճառատունը Համիտիէ փողոց
Բերա. Պան Մարչէն
» Ամէն մեծ դեղարանները և նպարավաճառատունները։
Ուշադրութիւն չիլլերուն և տուփերուն, որոնք դեղատուած և վրան L. Steiner, Vernon ինչպէս նաև գործածութեան նշանակը նշանակուած են։
Թուրքիոյ ընդհանուր կեդրոնատեղին է միայն մեծաքանակ վաճառու մեներու և յանձնարարութեանց համար, կ. Գոլիս Սուլթան Համամ, Հաճօրլու խան, թիւ 31։
8—50

Ա՛ԽԱՂԱՐԱԾ
ԵԱՆԿԸՆԴ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄԸ ԲՇՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ
1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԲԷԷՍԻՍ ԳԼԻԼԸՆՄԸՇ
Մեր հիմնարկ — Բարիզսկ, Վաճառատունս 9 Ցիւմրոլը տայիրեկ խուսուսպիւրիւնսկ
ՀԱՐԻՒՐ ՇՐԻՆԳԼՈՒ
Սեբմայէ վէ իսթիհսաբ 119,000,000 ֆր
1903ին թանսիլաթը 25,000,000 »
Թէմիլ օլունան զիյան 284,000,000 »
Սիկուրթայը էմէլարը զամանը 22 միլիոն։
ԷՕՄԻԵՐ ՇՐԻՆԳԼՈՒ
Սեբմայէ վէ իսթիհսաբ 161,500,000 ֆր
1903 բրիմ թանսիլաթը 12,000,000 »
Թէմիլ օլունան զիյան 130,000,000 »
Սիկուրթայ օլունան էմէլարը 278,000,000 »
ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ կանչի միւսթէա չէրթիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գոյա իսէր էՕՄԻԵՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ չիւպէսի տախի միսթէքլէրէ սուրէթէ վէ խուսուսի էհվալն ֆիյաթլարլա էօմիր սիկուրթա իսէք։
ՇԻՐՔԷԹԻՆ ԳԱՆԿԱՍԸ՝ «Օսմանլը Պանքասը» որը. Թիւրքիա վէ Մէմալիքէթ Շարգիէ իլիւն միւսթարիյիթը ուսուսիյէ = Միհամգոյատա, Սալթան Համամընատ, Քաշիրլը Օղլու Բասատը
Միւտիրի ումումիսի — ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԻԱՆ
Միւտիր մուավինի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Հալաթատա այրուճա պիր Շիւպէսի օյուղը կիսի՝ Մէմալիքը Մահրուսէնին էր Թաքիքնատա տախի խուսուսի տժանալարը վար որը։
3—50

ՀԱՂԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ՀԱՊԷՔՅԻ ԵՒ ԼԻՒՐԻՍԻ ԽԱՅԾՂԱՆԸ
Եւրոպայն ներածուած խայծդանի չարերուն ամէնէն նախատիպը, այս խայծդանը, որ Ցունատանի Ագուանանէ Ցուցանանգէսէն արժանի արծաթ չքանչանի արժանացած է։ Անուշահամ է և. բնաւ ատամքար չխանգարեր։ Օսմանեան երեւելի քիմիկներու գնահատման արժանացած է, և մասնաւորապէս յանձնարարուած է հանգուցեալ Տօքթ. Խրատանեան էֆէնտիյէ։ Այս խայծդանը եթէ ոնի դգալով մը խմելիք չարին խառնուելով խմուի, ամէն կարգի ծարախոյ, հիւանդութեանց դէմ կը պայծառէ մարդը։
Արագապէս կը բուժէ հազը, հարբուխը, կուրծքի իլլուածքները, պոռնչիրը, դժուարաշնչութիւնը, թոքախտի սկզբնաւորութիւնը, մարմնի հիւանդութիւնները և ծնունդեան զգուշութիւնը։
Կը ծախուի Մայրաքաղաքիս ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներուն մէջ։ Կ. Գոլսոյ համար գինն է 5 գրանական։
37—50

ՊԱԼՔԱՆ
ԱՌԱՆՁՆԱՁՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ՍՕՖԻԱ
Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ՖՐԿ. 9,500,000
Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար 17 վերապահովագրող ընկերութեանց իր գործոց բաժնեկից ՖՐԿ. 142,750,000
Ցվերջ Դեկտ. 1904ի կատարուած ապահովագրութիւնք 1,618,000,000 ֆրք.
Վնասուց համար վճարած՝ մինչեւ 31 Դեկտեմբեր 1904 32,000,000 »
ՊԱԼՔԱՆ Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ընդդէմ Հրդեհի, Մովային փոխադրութեանց, կեանքի և արկածներու դէմ իրեն դիւրամատչելի պայմաններով։
Ուղղակի գործակալութիւններ և վերապահովագրական գրասենեակներ ամբողջ Եւրոպայի մէջ, յեգիպտոս և Ամերիկայ Միացեալ Նահանգները։
Դրէսդի Լիսուէ.— Բարիզ, Կ. Գոլիս, Իզմիր
Տէօյչէ Պանք.— Գերլին, Համպուրգ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐԸ՝ Անկլօ Էնիճէյրրն Պանք.— Ագրքանդրիայ
Անկլօ Աւստրիական Պանք.— Լոնտրը, Վիէննա, Պուտապէշտ
Պանք Նասիոնալ Գիւլկաբ (Լիսաբոն)
Պանք ար Դոմիրս
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ
Ընդհանուր Գործակալ Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՋԵԱՆ
Թաթիաթրան խան, Գալաթա, Կ. Գոլիս
Տնօրէն Գոլսոյ մասնաճիւղին ՎԱՀԱՆ ԵՆԱՒՕՏ
Գոթիրոնը Օղլու խան, թիւ 33
50—26